

Redacțiunea, Administrațiunea,
și Tipografia:
Brașov, piața mare Nr. 30.
Scrisorile nefrancate nu se
primesc. — Manuscrisurile nu se
retrimit.
INSERATE se primesc la Admi-
nistrațiunea în Brașov și la ur-
matorele Birouri de anunțuri:
în Viena: M. Duka, Heinrich
Schalk, Rudolf Mosse, A. Oppelius
Nachfolger; Anton Oppelk, J.
Dannstörfer; în Budapesta: A. V.
Goldberger, Eckstein Bernat; în
București: Agenția Havas, Suc-
cursale de România; în Ham-
burg: Karolyn & Liebmann.
Prețul inserțiilor: o serie
garment pe o coloană 8 or. și
30 cr. timbru pentru o publi-
care. Publicări mai dese după
vară și în viață.
Reclame pe pagina a 3-a o
serie 10 cr. sau 50 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(NUMER DE DUMINECĂ 32)

„Gazeta” iese în săptămână.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 franci.
Se primumă la toate oficiile
postale din țară și din afară
și la dd. colectorii.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, piața mare,
Târgul Inului Nr. 30 etajul
I: pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu dusul în casă: Pe un an
12 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei luni
3 fl. Un exemplar 5 or. v. a.
sau 15 bani. Atât abonamen-
tele cât și inserțiunile sunt
a se plăti înainte.

Nr. 169. — Anul LVIII

Brașov, Sâmbătă, 30 Iulie (11 August)

1895.

Revistă.

Astăzi se deschide la Budapesta congresul celor trei națiuni: române, sârbe și slovace. Până la scrierea acestor rânduri n'am putut primi sciri amănunțite despre decursul congresului și de aceea nici nu ne putem pronunța asupra lui.

Ceea ce însă dinainte putem ști este faptul, că popoarele asuprite și doritoare de-o sorțe mai bună privesc întotdeauna cu bucurie și însuflețire la ori-ce mișcare, care într-o privință se alina de la eluțarea drepturilor lor. Prin congresul naționalităților se dă expresiune unei idei vechi, care din partea Românilor a fost cultivată cu credință și sinceritate în decursul unui lung șir de ani: este ideea solidarității celor asupriți, ideea unirei în luptă a fraților de suferințe, pentru-ca punând umăr la umăr, să lupte cu puteri unite pentru redobândirea drepturilor, ce ni-se cuvin în acest stat ca națiuni și cetățeni.

Este natural, deci, decât din partea Românilor, ca și din partea Slovacilor și a Sârbilor se arată un interes deosebit față de acest congres, de-a care sperăm și așteptăm cu toții o încheiere a forțelor pentru luptele viitoare.

Inse-și precedentele congresului dovedesc, cât de nesuportabilă este sorțea popoarelor asuprite din acest stat și cu câtă putere elementară ni-se impune necesitatea, de-a ne apropia unii de alții și de-a lupta umăr la umăr pentru redobândirea libertății, de care de-o potrivă suntem lipsiți.

De vre-o două săptămâni, de când s'a publicat convocarea congresului, foile unguresci n'au încetat de-a discuta număr de număr, că ore să li-se dea acestor popoare voia, de a-și ține și ele un congres, ori să nu li-se dea, ca și cum ar fi vorba aici de-o grație, de-o milă,

er nu de-un drept, pe care îl dă legea și de care nu pot fi despoiați cetățenii unui stat constituțional.

Tote grupările unguresci de partide, fie politice, fie bisericesci, arangiază adunări și meetinguri cum voesc și când le place, ba chiar socialistii, ale căror învățături periculoase tind la sdruncinarea organizațiunii de stat, au arangiat de nenumărate-ori adunări publice de mii de oameni și nimenea n'a cutezat să-i oprască.

Numai nouă, popoarelor nemaghiare, ni-se discută acest drept, ca și cum noi n'am fi cetățenii ai acestui stat, ca și cum legile n'ar fi făcute și pentru noi, și ca și cum noi n'am avé alt drept pe acest pământ, decât acela, de-a fi robii Maghiarilor.

Așa înțeleg politicianii maghiari aplicarea constituționalismului față de cetățenii nemaghiari de sub stăpânirea lor. Folosirea unui drept al nostru, recunoscut de lege, ei o consideră ca o grație, pe care stăpânul o dă sclavului său.

Acestea sunt impresiunile, ce ni-le-au lăsat antecedentele congresului. Ajută Dumnezeu, ca în urmările sale să fie binecuvântat acest congres și să ducă la o mai grabnică emancipare din această stare de umilință!

La alt loc al numărului nostru de azi, cetitorii vor afla mai pe larg descrisă călătoria *princeps regale române* la Ischl, unde regele Carol și regina Elisabeta au fost oșpeții Majestății Sale monarhului Francisc Iosif.

Intre curțile din Viena și București există de mult raporturi amicabile căroră li-s'a dat o și mai viuă dovadă prin primirea călduroasă, cu care au fost întâmpinați Suveranii României atât la Ischl, cât și din partea gazetelor oficiale din cealaltă parte a monarhiei.

Cu prilejul acestei întrevederi de monarhi s'au aușit voci de presă, cari căutau cu tot prețul a produce impresiunea, că România s'ar fi alăturat acum la alianța celor trei puteri din centrul Europei. Ba s'a dîs chiar, că visita regelui Carol ar fi avut de scop a încheia formal o alianță de arme între România și Austro-Ungaria, luând și una și alta anumite angajamente, la cas când ar fi atacate de Rusia.

Aceste exagerate combinațiuni au fost desmintite de către foile oficiale din Viena și Berlin, cari asigură, că visita regelui Carol la monarhul nostru nu trece nici de cum peste marginea unei înțelegeri amicabile și că nu se pot lega de ea mari combinațiuni politice.

Cu toate aceste desmintiri însă foile vorbesc mereu de alăturarea României la tripla alianță, susținând hotărît, că această alianță există deja de mult, er acum i-s'a dat și mai viuă expresiune prin întrevederea celor doi monarhi.

Ocupatu-s'au și gazetele unguresci de toate colorile cu cele ce s'au petrecut la Ischl, cântând toate în cor, că România vedând pericolul rusec, se „scutesce acum sub aripile Austro-Ungariei”. N'au lăsat însă nefolosită gazetele unguresci nici această ocaziune pentru a bucina ca nebunii, că intrând România în alianța puterilor centrale, „agitatorilor”, dăcoromânilor și „irredentiștilor” nu le mai este iertat a tătura visurile Ungurilor după un „stat național unitar maghiar”.

Cu alte cuvinte aceste foi au îndrăsnit să cêră dela frații noștri de dincolo, ca să nu mai aibă durere și să nu se mai intereseze de sorțea noastră a Românilor asupriți de dincôce. Acesta este o temă de predilecțiune a soviniștilor unguuri, pe care o variază în toate formele mai ales dela 1883 încôce, când s'a întemplat apropierea României de puterile aliate

din centrul Europei, der care, credem, că e de prisos a arăta, că nu se va traduce nici-odată în faptă. Frații noștri de dincolo au dat nenumărate dovezi de iubirea, interesul și durerea ce ni-o poartă, și nici combinațiunile diplomatice, nici primirea călduroasă cu care a fost primită părechea regală română la Ischl, nu va pute, ca să rupă legăturile de frăție dintre ei și noi și să înceteze ei a-și uita de sorțea noastră, mai ales pe câtă vreme noi ne aflăm în trista stare de asuprire și prigonire de azi.

In Peninsula-balcanică se pregătesc mari și însemnate evenimente politice. O telegramă, ce am primit-o azi și pe care o publicăm mai jos, ne spune, că principele Ferdinand al Bulgariei a plecat la Sofia cu gândul hotărît să proclame *Bulgaria, ca regat independent* în ziua de 14 August.

Scirea acesta o publică însuși „Fremdenblatt”, organul ministeriului comun de externe austro-ungar din Viena.

De bună seamă, că ea va pune în lumire întregă lumea, mai ales, că nu se credea, ca principele Ferdinand să-și mai pună piciorul pe pământ bulgar, în urma celor ce s'au petrecut acolo de cât-va timp încôce.

Cum-că ceva estra-ordinar se pregătesc în Balcani, se vede chiar și din cele ce scrie toia sârbescă din Belgrad „Male Novine”, care într'un articol fulminant, intitulat „Dați-ne arme”, dice, că în fața furtunei, ce se pregătesc în Balcani, Serbia nu are arme de trebă.

Dacă toate acestea sciri se vor adeveri, atunci într'o bună dimineață ne vom trezi, că în Balcani s'a aprins erăși focul războiului, ale cărui flăcări vor cuprinde pôte întreg continentul nostru!

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

M u s c a.

Istorisire algeriană, de Albert Fermée (Paris).

Grâul cu spicele sale aurii se îngrămădea pe aria din Onlad-Nair. Cu totă arșița sôrelui, catării sdrobeau cu spor grâul. Felacii, adică locuitorii cu lopoștile de lemn, aruncau bucatele în aer, încât grăunțele cădeau pe pământ, ca o ploaie neagră, er pléva se spulbera în vânt, ca nisce roiuri de futuri aurii.

Sub cortul său de piei de capră, sta răsturnat Manzur și urmăria cu o căutătură a lene această priveleşce.

„Toți au noroc, numai eu stau aici cu mâinile gôle... În brazdele, pe cari le-am udat cu sudorea frunții mele, nu a răsărit nici un grăunte. Acesta este dreptatea Ta, stăpâne al lumii!”

Li venea să se bată cu pumnii în pept, să-și plece fruntea în pulbere. Ore nu cum-va el în chip fără de lege cutezase să semene în apusul unei zile, când după vechia credință strămoșescă nu este bine a semena? Ore în orba lui trușă, nu

cum-va își bătuse el joc de sfaturile și înțelepciunea bătrânilor?...

Felacii lucrau cântând, și vedându-i pe ei, gânduri dușmane intrau în inima nemulțămii și i-o rodeau.

„Se bucură, câinii spurcați! Dumnezeu să le îngâlbinască fețele lor!... Bucatele încă nu sunt în hâmbare, și — cine știe?... În vremea acesta, când suflă vântul de mărșă-și — o scânteie ar fi de ajuns!”

Acestă scânteie înfiorătoare părea că liăresce deja în ochii săi eșii din orbite.

O așitare ciudată îi mâna sângele în palidii săi obraji. El tăcu și așa, cum sta, acum nemișcat, sêmăna cu o fiară sôlbatică la pândă.

Era césul, când arșița nesuferită făcu să înceteze peste tot lucrul. Arabii se întorseră la corturile lor, după ce-și deshămară vitele și căutară umbră și odihnă.

Aria rêmase fără păzitori. Cerul ardea într'o lumină albă galbină. O înădușelă ferbinte eșia din pământ, care punea în undulațiune liniile orizontului îndepărtat; în curând peri ori-ce sgomot, se aușia numai din când în când șueratul

vântului din pustie, care trecea în vârtej peste șesul cel întins.

Manzur veghia singur în umbra cortului său.

„Toțmai cântară”, scrișni el din dinți, „bătându-și joc de mine. Pfui, cât e de rău să-ți bați joc de cel nenorocit! Ei o nelegiure! Astfel de oameni sunt osândiți de Allah!”

Đicând acestea, fără de voia luă în mână o crângă uscată. Într'o gaură din pământ mai ardeau sub spuză nisce tăciuni. Manzur puse crângă peste ei și focul o cuprinse repede.

Mai privi odată pismătărețul în jurul său cu o cruntă căutătură și se asigură, că nu-l vede nimenea.

„Vântul să-mi facă dreptate!” dîse el, și aruncă crângă aprinsă sus în aer, ca vântul să o ducă peste grânare.

O jumătate de oră mai târziu, când lucrătorii se deșteptară, sôrele nu se mai vedea; ziua se prefăcuse într'o noapte înfricoșată, care era luminată de o grôznică lumină. Ca și flăcările iadului, așitate de duchurile necurate, așa ardea și pâlăia

focul. Frumôsa recoltă din Onlad-Nair se prefăcu în fum și în cenușă.

Manzur veghia singur în umbra cortului său.

Multă vreme se temă Manzur. Se temea de bănuiala oamenilor; se temea și de pedepsa lui Dumnezeu. Căci se știea în tot locul: punerea de foc, cea mai nelegiuită crimă, a cărei pedepsire este atât de rar dată oamenilor, nu scapă nici odată de mânia lui Dumnezeu. Vinovatul trebuie să móră în același an, în care săvârșise crima.

„Acesta e o credință deșertă, o prostie”, își dîcea Manzur. Cu toate acestea tremura, se încunjura cu toate mijlocele de precauțiune, mânca numai grâu nemăcinat și bea numai apa, pe care el o scotea. Se schimbă cu totul. Mai înainte era mândru și certăreț, acum se făcu blând, îngăduitor, smerit și încunjura pe oamenii ceilalți.

Nici acum nu-l iubeau, der nici nu-l uriau. Nimenuia însă nu-i trecea prin gând să bănuască, că el ar fi pus focul...

Când veni tómnă, oamenii se imprumutură dela Jidovi, își cumpărară sêmênțe

Foile și Congresul.

Diarul jidano-maghiar din Budapesta, „Pester Lloyd“, organul par excellence al guvernului maghiar și cel mai neîmpăcat dușman al aspirațiilor juste ale națiunilor nemaghiare din Ungaria, publică în numărul său de ieri, 9 Aug., un articol de fond, în care se ocupă în modul cel mai bizar cu Congresul naționalităților respective cu cestiunea convocării aceleia. Conținutul amintitului articol în reasumat este următorul:

Încă nu se știe cu toată siguranța, ore domnii vor face calea depărtată ce cade dincolo de zona 14-a, dela Sibiu, Turot-Sân-Mărtin și Neoplanta la Budapesta înzădar, sau nu? Scopul lor este nelămurit și nesigur.

Aci numitul diar citează în mod tendențios, intenționat pervers și fals unele voci din presa naționalităților, cari, după dânsul, ar fi combătut convocarea Congresului; apoi continuă:

Cum stă cu publicul și cu participarea poporului? Conform scrierilor sosite, în ceroul naționalităților este atât de neînsemnat interesul dovedit față cu congresul, încât la aceasta va participa numai partea minimă, care peste tot se recere pentru un astfel de arangement. Sașii ardeleni, Nemții bănățeni și Rutenii din părțile ostice ale regatului, nu iau parte la adunare. Din Lipto, Turot și Pojuș s'au anunțat până acuma numai 16 participanți. Din Brașov, unde agitațiunea furibundă mai turbat, se așteaptă numai 7 persoane. Cele mai mari speranțe sunt concentrate în Neoplanta, unde Polit înrolază numeroși aderenti, în fruntea cărora el are speranța și ambițiunea de-a ajunge la presidiul congresului. Alexandru Mocsonyi a refuzat presidiul, care i s'a oferit și refuzul lui apodictic a produs ore-care nemulțămire. Se știe, că archiepiscopul Mihalyi simplaminte a interzis canonicului (?) Dr. Hosszu de-a lua parte la congres.

Pentru publicul din Ungaria, fără îndoială, va fi mai interesant acel punct din ordinea de zi a congresului, care atinge cestiunea activității și pasivității naționalităților, cari tind la încheierea unei alianțe. Discuțiunea detaliată asupra acestei cestiuni este rezervată pentru conferența preliminară de Sâmbăta. *Massa Românilor, și mai ales tineretul universitar copt, care din zi în zi pășese tot mai mult în linia primă a mișcării internaționale române, a perceput greșeala politică a pasivității, și acum are de gând să iasă din aerul nădușitor al acestei pasivități, cu ajutorul Slovacilor și al Sârbilor, la aerul recreator al vieții parlamentare. Asistența slovacă și sârbescă le servesc ca un vâl comun, care să acopere*

acuma neconștinței. Peste tot însă e păcat a pierde multe vorbe asupra cestiunii pasivității, de ore-ce ea n'a fost pasivitatea alegătorilor de limbă română ci s'a restrins numai asupra singuraticilor candidați de deputați români.

Discușiunea în conferența preliminară se va estinde asupra unui elaborat al esilațiilor de bună voie din Bucuresci, care elaborat tractează despre o reformă parlamentară pe basă curat aritmetică. Numiții reformatori ai parlamentului ungar au aflat adecă, că în acest parlament se află 392 deputați maghiari, 5 români, 12 sași, și 6 sârbi. Conform raportului numeric însă dintre locuitorii de diferite naționalități din acest regat, ar trebui să fie în parlamentul ungar numai 190 deputați maghiari, și 75 români, 60 slovaci, 60 germani (și sași), 15 sârbi și 15 ruteni. Acesta deci este „punctum saliens“, ca 225 deputați de ai naționalităților, să stea față 'n față cu 190 deputați maghiari!

Cu idea acesta minunată și-a întreprins în Octomvrie 1892 Eugen Brote turneul său dela Sibiu la Turot-St.-Mărtin, Agram și la Neoplanta, despre ale cărui rezultate el apoi raportase comitetului esoutiv al partidei naționale române în ședințele ținute la Sibiu în 5 și 6 Novemvrie 1892. Ținuta Sârbilor fricoși a făcut, că domnii Raț, Coroian, Albini și Mudron au invitat pe domnii Polit și Jovici la o nouă consultare pe 3 Ian. 1893 la Viena în „Ordelul Londra“. Scopul principal al acestei consultări a fost stabilirea unui program comun, care să conțină pretenșiunile naționalităților, și pe care să-l accepte și Sârbii.

Deja atunci s'a slevat cestiunea ținerei unui congres comun al naționalităților, der se nascură divergențe acute cu privire la locul, unde și limba, în care să decurgă congresul. Divergențele acestea, mai adăogându-se și diferențele principiare ale Sârbilor, nu s'au putut aplană. A urmat procesul memorandumului și într'aceea, întemnițându-se „martirii“, situațiunea a devenit și mai complicată; căci aceștia voind să scape din temniță, rugarea lor la corună pentru agitație are numai așa putea să aibă rezultat bun, „dacă poporul român ar rămâne pauc și liniștit“. *Între „martirii“ din Seghedin însă și între esilații de bună voie din Bucuresci s'a iscat o certă înverșunată. Pentru de-a pute ajunge la libertate, „martirii“ și-au pus în mișcare toată influența, ca congresul naționalităților să se amâne, până când espatriții din Bucuresci, chiar din cauza certei, urgitan ținerea congresului. „Martirii“ fiind restrinși în mișcarea lor liberă, espatriții bucuresceni au apucat de-asupra, și în primăvera acestui an le succese espatriților de-a câștiga pentru planul congresului pe domnii Mangra-Popovici, Mudron-Ștefanovici și Gavrilla. Deci ținerea congresului înseamnă căderea și abandonarea „martirilor“; aceștia vor*

fi lăsați în mâna sortii, și conducerea mișcării naționale române a ajuns pe mâna unor elemente cu totul nouă. Viitorul apropiat va dovedi-o acesta în mod eclatant.

„Hazánk“ dela 9 August, vorbind despre Congres face, un scurt istoric al desvoltării cestiunii, începând cu anul 1848, când pentru prima-ora naționalitățile au lucrat în comun în luptele aceluși memorabil an. Trece apoi la era „constituțională“ de sub Taaffe și Tisza. Cel din urmă deja în primii ani ai guvernului său a trebuit — d'ice „Hazánk“ — să se lupte contra Sârbilor, închișând pe Miletiu. Prin acesta el și-a câștigat numele de „sdrobitor al naționalităților.“ După-ce spune acestea, articolul scris de cunoscutul Iancso Benedek, continuă astfel:

„Români s'au constituit de nou în 1891. Apröpe șase ani a ținut acest proces, care a schimbat cu desăvârșire politica naționalității române. Sub acest proces de schimbare de repețite-ori s'a nascut în creerii Românilor ideea lucrării comune cu celelalte naționalități. Nu era însă cu oine să se unescă. Sârbii erau sfâșiați, Slovacii erau slabi, Sașii perhorescau ori-ce fel de alianță de acest soi. În 1891, directorul „Gazetei Transilvaniei“, Dr. Aurel Mureșianu a calătorit la Praga, ca să câștige pe Cehii-tineri pentru ideea alianței, gândindu-și el, că dacă acești doi factor mai puternici din monarhia își vor da mâna, atunci celelalte naționalități mai mici se vor alătura de sine“...

Föia ungrăscă continuând spune, că tinerimea din Viena și Graț, indemnă de Aurel Popovici, a legat ore-care amicitia cu tinerii celor-lalte naționalități dela universitate. Când cu ocazia ducerii Memorandumului în vîra anului 1892 la Viena, politiciii români s'au convins cu proprii ochi, că ce mare parte a avut tinerimea diteritelor naționalități în „arangiarea de demonstrațiuni.“ Că'istoria lui Mureșianu la Praga însă i-a convins, că deocam-dată trebuie să se pună pe-un teren mai îngust de coalițiune, și să încerce alianța în marginea teritoriului Ungariei. Brote a luat asupra-și rolul de-a pipăi terenul. Mai întâiu s'a dus la Turot-St.-Mărtin, unde Slovacii au primit cu bucurie planul. De-aci s'a dus la Agram la Staroecici, însă acolo s'a putut convinge numai despre bună-voință și simpatie, er nu și despre posibilitatea unei acțiuni comune. În Neoplanta a avut mai mult noroc, deși n'a primit o promisiune hotărîtă. În atingere mai apropiată cu Sârbii au pășit numai după-ce redactarea „Zastavei“ a luat-o Gavrilla, de origină română.

Spune apoi, că la conferența din 1893 au luat parte și căi-va Slovaci. Un punct din hotăririile acestei conferențe a dat autorizație comitetului central, ca să mijlocască alianța naționalităților din patrie. A venit însă procesul Memorandumului și a fost închișt o parte din aceia, cari erau însăroinați cu pregătirea acestei alianțe, er

altă parte s'a expulsat pe sine. În zadar Hieronymi a disolvat comitetul central, căoi în secret el s'a constituit erăși reluând firul întrerupt.

„S'au pornit adevărate pertractări, prin mijlocirea noului comitet, între esilați și cei închiși. Punctul de vedere al întemnițaților era acesta: interesul națiunii române este, ca conducătorii ei liberându-se din închisore cât mai curând, se pötă sta erăși în fruntea mișcării. Din cauza acesta nu trebuie să se facă nimic, ce ar îndârji pe guvernul maghiar și ar întârția grațierea lor. Esilații însă au urgitat acțiunea și după-ce regulamentul închisorii s'a asprit, a fost imposibil ca Lucacii să eseroiteze influență; politica esilaților a invins și s'a declarat, că fără de nici o considerare la martirii din Vaț și Seghedin, Congresul să se țină îndată-ce șosesce timpul binevenit...“

D-l Iancso Benedek spune apoi, că Congresul s'ar fi întrunit numai în vederea Conferenței interparlamentare din Bruxella(?) care se va țină în 13 August. Promite apoi, că într'un articol viitor se va ocupa cu cauzele adevărate ale nemulțămirii.

„Gazeta de Colonia“ scrie, că maghiarimea vrö cu ori-ce preț să contopescă în ea pe celelalte naționalități, ca ast-fel fiind una în priviuța naționalității, să pötă forma stat independent. Nemaghiarii din contră se alipesc la faptul istoric al poliglotiei regatelor, și vröu, ca să fie recunoscuți, ca unități etnice, ca ast-fel se pötă lua parte în rolul vieții publice de stat. Nu mai începe îndoială, că legea electorală și praxa electorală îngreunază förte mult naționalităților, de a-și spune punctul lor de vedere în parlament. S'ar opune conceptului constituțional și ar fi o netoleranță, decât cetățenilor nemaghiari li s'ar denega dreptul de-a-și discuta interesele lor politice. E altă întrebare, decât după spatele organizatorilor Congresului stă totalitatea naționalităților, ori cel puțin majoritatea, și decât propunerile lor vor afla aprobarea, ori se vor puté peste tot esecuta. Afară de scopul general al congresului, organizatorii n'au tradat nimic din amănuntele lui. Prin urmare atât atitudinea guvernului, cât și decursul Congresului se așteptă cu încordată curiositate.

SCRIRILE PILEI.

— 29 Iulie.

„Paznic“ al legii. Că pe oine au pus, cei dela sacul cu grăunțele paznic ai legii, putem vedé din următorea întemplantare hazliă: Cismarul Davvas György a mers la târgul Branului, ținut în zilele din urmă. Pornind cătră casă ducea în mână o găințe-a cumpărat-o, ca totă lumea. Dér de unde nu-ți aduci aminte, vine potea. S'ă întelnit pe cale cu faimosul fisolgăbirer Dr. Benedek Artur, fecior al și mai faimosului advocat din Făgăraș Benedek Gyula.

și rugându-se lui Allah, porniră plugarile.

Se părea, că Allah nu binecuvinteză străduințele lor. Era un an rău, un an uscat, care vine tot-déuna după trei ani mănoși în acea țără. Arabii din jur își afară un scut puternic în recolta inbelșugată din anul trecut, dér cu atât mai mare era desnădăjduirea la cei din Onlad-Nair. Sërmanii Felaci își frângeau mâinile, ridicându-le cătră cer, care era atât de albastru.

Atunci se întemplantă ceva afară din cale. În seceta cea mare, se vedea, cum țarina lui Manzur se acoperea de verdéță; séménța sa incolțise, bucatele lui erau ca și în anii cei mai roditori.

Vremea secerișului se apropia, și nici o picătură de plöiă nu stropia câmpurile; séménțurile lui Manzur se făceau din zi în zi mai frumoșe. Ți era drag să veđi, cum se așterneau lanurile pământului de grâu, suflate de un vânt rëcoritor. Părea o mare verde.

Lunile treceau, verdele se făcu auriu; spicele se cöpsără. Ce recoltă minunată! Nici cei mai bătrâni nu-și aduceau aminte de o așa recoltă, din care puteai să nu-

tresci tot ținutul dela Ain-Bonyan până la Haolems.

Manzur devenise alt om. Grijiile lui se risipiră, ca și nicea visuri urite dintr'o nópte neliniștită. Fața lui era plină de sănătate, ochiul său era strălucitor, un zimbet vesel se vedea în jurul gurei sale, inima i se umfla de o trufașă bucurie, când își vedea lucrătorii pe câmp secerând. Lucrătorii se perdeau apröpe cu totul în grăul cel înalt.

*

Intr'o sëră se strînsese Djemma — așa se numesce adunarea ómenilor dintr'un sat de corturi — sub un smochin lângă o fântână. Pe stâncile dinprejur ședeau Arabii și gustau rëcörea, care se ivise dimpreună cu întunerecul. În tăcere ascultau ei povestirile unui om învêștat, cu trăsurile feții venerabile și brăsdate de bătrâneță. În bărbătat de tineri, el le spunea povești sfințe, moștenite din nem în nem; despre atot puternicia lui Dumnezeu, despre pedepsele, ce le sufer toți neliniștii.

Manzur asculta numai cu o urechiă. El se gândea mai mult la privilegiștea bucatelor sale, ce se adunau grămadă.

„Acestea sunt tóte ale mele,“ își dicea el în gândul său. „Acum sunt cel mai bogat din seminția mea.“

Și apoi își aducea aminte de miseria din anii trecuți și de fapta nelegiuită, la care îl îmboldise pisma. Ce tot flecarea bătrânului? Unde era înțelepciunea provedinței? Fusese om cinstit, dér nefericit; acum era plin de păcate și totu-și fericirea îl apăsa, ca o povară.

Ii veni în minte, că sêvîrșise fapta sa nelegiuită în aceeași zi a anului trecut. Ce vorbă gölă, era poveste despre pedepșa tăciunarului? Nu trecuse ore?... Pentru-ca să se asigure, se uită la cer. Sórele, ce apunea, atingea tocmai marginea munților albaștri.

În momentul acesta îl înveselea mult deosebirea, ce era între lucrurile de față și între vorbele bătrânului. El începü să ridă cu hohot.

Bătrânul se opri.

— „De ce ridi?“ îl întrebă cine-va.

— „Eu... rid“, se încercă Manzur să dică, „rid de îndărătnicia acestei musce, — én vedeți, ea crede, că fața mea e o turtă de miere! Pe Allah, a întrat dracu în ea;“

De câte-ori o alung cu mâna, se întörce erăși“.

Musca bizăia mereu în jurul lui, și punea pe buzele, pe genele sale.

„Să te ia diavolul și să-ți rupă arișpile!“ strigă Manzur, care începü să-și përdă răbdarea.

Acum riseră privitorii, dér de-odată vëdură pe Manzur tremurând și îngălbinit du-se. Se părea, că se luptă serios cu mica jivină.

Adunarea se ridicase, ea începü să credă, că aici este un lucru peste fire ómenescă și urmărea cu patimă lupta aceste între doi, între un om și o mică jivină, pe care părea, că o ură tainică o îmboldea tot mai tare la luptă.

După câte-va momente, Manzur începü să sară în sus cu turbare, spumă curgea din gură, sânge din ochi. El borborosea vorbe fără șir.

„Minți!... Tac!... Cum ai putut să mă veđi? — Tac!, îți dic, cine te va crede tu ficia a putrediciunii? Te voiu călca în picioare și te voi sdrobi!“

Dicënd aceste, îi clănțănneau dinții în gură de gröză.

tocmai ca și prin firele unui telegraf, nimic nu se poate întâmpla în trup, fără ca să nu simțăm creierul. De aci se esplică numărósele cauze, cari contribuie la turburarea creierului. O sguđitură puternică a nervilor poate să aducă după sine și sguđuirea până la nebuniă a creierului. Așa s'au întâmplat casurii, că primind cine-va o lovitură puternică asupra capului, 'i-s'au sguđuit și creierii și a nebunit.

Sunt apoi unele bóle (mai cu semă sifilisu), cari stórcónd puterea din trup, stórc prin această și puterea creierului, pe care-l tîmpesc și duce la nebuniă. Apoi păcatele tineretelor de orí ce fel (escesele sexuale, masturbatiunea etc.) sunt fórté adese-orí cauza nebuniei, căci prin ele se sécă puterea trupului și ast-fel se slăbesce și creierul, care prin iritatiunea nervilor se irită și el, și duce la nebuniă.

Dér orí cât de multe ar fi cauzele, cari produc nebuniă, nici una nu este atât de îngrozítóre, ca *alcoholismul*, otrava cea mai teribilă, ciu-ma veacului de ađi, care face atâtea victime și care ímulțesc într'un mod atât de grozav numărul nebunilor.

Încă în veacul trecut era cunoscut, că beuturile spirituóse tîmpesc mintea și duc la nebuniă. Rush, care a studiat cel dintâi, la începutul veacului nostru, urmările alcoholismului, a aflat, că a treia parte din nenorocíții, cari se aflau în casa de nebuni Pensilvaniană, aveau să mulțumescă nenorocirea lor beției. Cu cât beția a luat mai marí întinderi, cu atât și numărul nebunilor a crescut. În 1877 Dr. Sheppard află, că 40 dintre o sută de nebuni din Anglia și-au pierdut mintea prin rachiú. În Rusia, unde se bea mai mult rachiú, s'a constatat la 1857, că dintre 74 de bolnavi din casa de nebuni din Poltava, 64 de inși au nebunit din cauza rachiului. În Franca numărul celor ce nebunesc din cauza rachiului este din an în an mai mare. Așa la casele de nebuni Bicêtre și Charenton s'a constatat, că tot dintre 100 de nebuni, la 1813, nebuniseră din cauza rachiului 11, la 1852: 19, la 1865: 25, la 1870: 28. La Paris, Garnier a constatat, că dela 1876 până la 1888 numărul celor ce au nebunit din cauza rachiului s'a dublat. Tot așa stă lucrul și în Germania.

În România, d-l Dr. George Mileticiu, iscusitul medic primar al casei de nebuni „Madona Dudu“ din Craiova a constatat, că dintre 84 bolnavi, câți au intrat în aceea casă

dela 1 Ianuarie 1891 până la 1 Dec. 1894, 32 s'au nebunit din cauza rachiului. După dările de semă ale Eforiei spitalelor civile din București, în anul 1893 s'au prezentat la consultațiunile gratuite 3513 bolnavi, parte bărbați, parte femei, dintre cari s'a aflat, că 3489 au fost înveninați de alcohol.

Aceste cifre sunt înspăimântătoare. Beția, pe lângă că răpesc mîntea omului, mai are și urmări grozave în familiă: Un tată bețiv va procrea un fiu cu marí aplicări spre beția, acesta la rëndul său va procrea un fiu nebun séu idiot (hébuc), ér în a patra generația familia se va stinge. Națiuni întregi au degenerat și s'au stins prin rachiú, precum boriginii din America, din Tasmania, din Noua-Seelandă, din Africa etc. A bătut césul din urmă, când omenimea trebuie să se deștepte și să vadă, că alcoholismul este o adevărată sinucidere a societății omenesci.

Date statistice asupra agriculturii din România.

În toamna anului 1891 și în primăvara anului 1892, grăul s'a semănat pe o întindere de 1.496,072 hectare, din care 1308 hectare séu 0,09 la % în țelină, 367,434 hectare, séu 24, 56% în ogóre simple (tolóce, bătătură), și 1.127,320 hectare séu 75,35 la % în miriște și porumbiște (ciocălaște). Grăul a ocupat 34% din întinderea pământurilor cultivate cu cereale, 27% din culturile, ce s'au făcut în țără în anul agricol 1891—92 și 11% din suprafața țerei.

Producțiunea grăului a fost de 22.532,962 hectolitri, cu o mijlocie de 15,06 hectolitri la hectar. În greutate, producțiunea a fost de 16.883,965 cantare metrice (168,840 vagoné de 10 mii kilograme după terminologia întrebuintată în comerciu). Greutatea mijlocie a unui hectolitru de grău a fost de 74,9 kilograme, séu 60 livre englese bushelul (o măsură de 30 kilogr. în greutate).

Cultura grăului înfățișează deosebiri mari dela un județ la altul. Șese județe (Dolj, Teleorman, Vlașca, Ialomița, Ilfov și Romanați) ocupă mai bine de jumătate din cultura grăului, 51 la % din totala întindere a semănăturilor de grău, ér celelalte 26 județe au prin urmare ceva mai puțin de cât jumătate (48%).

Județele mari de câmp: Dolj, Teleorman, Vlașca, Olt, Ilfov, Ialomița semănă cu grău între a patra și a cincea parte a solului lor.

Județele de munte nu semănă cu grău de cât o mică parte din întinderea lor. Întinderea semănată cu grău se cobórá în

județul Muscel până la jumătatea de hectar, din o sută.

În Muntenia, acolo unde proprietatea mare este în general mai întinsă, cultura grăului covîrșesc mai în tóte județele de alungul Dunărei cultura porumbului. În Moldova, unde proprietatea mare este relativ mai rară și mai puțin întinsă și cea mică mai răspândită, cultura porumbului, hrana sâtenului, covîrșesc pe aceea a grăului. Tot așa este și în județele de munte ale Munteniei.

Din datele culese rezultă, că cultura grăului este óre-cum în raport direct cu întinderea pământurilor de arătură ale esploatațiunilor agricole. Cu cât în județ esploatațiunile agricole au mai mult pământ de arătură, cu atât sunt mai întinse și semănăturile de grău în raport cu acele ale celorlalte cereale.

În privința producerii grăului, constatăm, că județele Dunărene: Dolj, Teleorman, Vlașca, Ialomița, Ilfov și Romanați, sunt marile noastre producătoare de grău, de óre-ce producțiunea lor covîrșesc pe aceea a restului țerei, deși suprafața lor nu este de cât 25% din suprafața României.

Intru cât privește producțiunea pe cap de locuitor, tot în acele șese județe găsim proporțiunile cele mai mari (12 hect. Ialomița și Teleorman).

Producțiunea mijlocie la hectar este mai mare în Ilfov (21,31 hectol.), în Dâmbovița (20,73 hectol.), în Teleorman (18,60 hectol.), adevă ordine nu mai este aceeași, ca pentru întindere și producțiune; nu în județele, cari au cultivat mai mult hectarul de pământ a produs mai mult grău, ci în județele acelea în cari cultura grăului este făcută mai cu îngrijire și mai sistematic. Așa, de exemplu, județele Roman, Némțu și Putna, cari ca întindere de cultură vin în rëndurile 24,26 și 29, și ca producțiune totală în rëndurile 18, 24 și 26: intru cât privește producțiunea mijlocie a unui hectar, vin respectiv în rëndurile 4, 5 și 6.

O cestiune de însemnătate mare este aceea a calității grăului, care se exprimă prin greutatea sa specifică. În România se obișnuiesc, în vîndări, a exprima greutatea în livre, după măsurile englese întrebuintate în general de cumpărători în porturile române.

Calitatea grăului produs în 1892 s'a stabilit în kilograme Media pentru țera întregă a fost de 74,9 kilograme hectol., mergînd de 72,6 kilograme în Tulcea, 79,1 în Romanați.

Grăul fiind obiectul de căpeteniă al comerțului român cu celelalte țări, credem de interes a arăta și ce cantități s'au exportat în anul ce a urmat recolta din 1892, adevă în anul 1892/93; s'a exportat 941 milioane kilograme grău, și peste 19 milioane kilograme făină. În raport cu recolta, proporția exportului se socotesce de la 43—70%.

În Statele-Unite ale Americii, țără eminamente exportătoare de grău și prin urmare unul din cei mai puternici concurenți ai României, proporția la % a exportului în raport cu recoltele nu trece peste 37 la sută.

Să comparăm acum cultura grăului din anul 1892 cu aceea din 1862, spre a vedea desvoltarea, ce a luat această cultură în timp de trei-deci ani.

În 1862 erau puse în cultură cu grău 697,885 hectare, cu o producțiune de 6,373.468 hectolitri séu o mijlocie de 13,53 hectolitri la hectar.

În 1892 s'au cultivat cu grău 1.496.072 hectare, cu o producțiune de 22,532,962 hectolitri, séu o mijlocie de 15,06 hectol. la hectar.

Cu alte vorbe, în acești trei-deci ani, dela 1862 la 1892 cultura grăului a crescut cu ceva mai mult de îndoit, cu 13 la sută.

Aceste date ne dau o indicațiune asupra mersului agriculturii române.

Dacă comparăm România cu principalele țări producătoare de grăne, găsim, că România ocupă rëndul întâiu în privința cătimei, ce ar fi venit de fă-care locuitor al țerei din recolta grăului (4,47 hectolitri de cap); rëndul al treilea în privința întinderii terenului, ce această cereală ocupă din suprafața întregii țări (11,42 hectare cultivate cu grău din 100); rëndul al noulea (cu 2,88% din producțiunea tuturor țerilor), decât se ia la un loc tótă recolta de grău a tuturor țerilor trecute în tablou; și rëndul al 11-lea, când este vorba de producerea mijlocie la hectar (15,06).

În Anglia producerea mijlocie a grăului la hectar se socotesce 28,13 hectolitri, în Danemarca 27,49, în Holanda 26,75, în Belgia 29,38, în Germania 16,30, în Ungaria 16,29, în Franca 15,27, în Japonia 16 hectol. etc.

P O V E Ţ E.

În contra paraziților. Pentru ca să scăpăm animale mici de paraziții de pe corpul lor, n'avem, decât să le frecăm cu benzină. Aceasta nu vatămă de loc nici pielea, nici lâna, deóre-ce evaporază îndată. În chipul acesta paraziții se înecă și mor.

MULTE ȘI DE TOATE.

Obicelú străbun.

Între mulțimea de obiceiuri, pe cari le găsim la poporul românesc, este și *beutul întru sănătatea altuia*, séu mai bine dis: *inchinatul spre binele cuiva*.

La nuntă, la pomană, la clacă, ori la șeqătoare, Românul dá pe rënd paharul cu

A doua și Rada eși înaintea lui Dinu la pórtă țarinei, și până acasă nu i-a mai tăcut gura ș'atâta a sciut de bine să-i răscolésc inima și să 'i-o invenineze, încât bietul Dinu când a intrat pe pórtă, nu mai vedea înaintea ochilor; lăsă boii în jug, și ca un turbat se repeđi în casă. Ilinca se bocea cu capul în pernă. Dinu o înșfăcă de códe.

— Nu mă omorí, bádicoúť dragă, — etái să-ți spun... fă-ți milă de mine, că nu ți-am greșit cu nimic...

Dér el n'aude, nu vede, e nebun, — cu stânga o ține strins de pěr și cu drepta o lovesce peste ochi, peste gură — făța Ilinca e numai sânge. Rada în picioare, răđimată cu spatele de ușă, se îngâmfă de barbăția feciorului și-l întărită cu vorba:

— Așa, să se învețe minte... ibovnic i-a trebuit? Auđi nerușinata..... điva în améđa mare!... Tot satul scie... mai mare ocară!...

IV.

— Auđi, fă Mărândă, ce spune Safta Ilióia, că ci c'a bătut pe Ilinca noastră de-a fost s'o omóre bărbatu-s'o.

— Cum se póte... când?

— Săptémána 'trecută... Ci c'ar fi prins'o sóră-sa cu Ghiță al Popii dela noi. Da stăi, femeia hăi, unde-o pornesol așa ca o furtună? Mărândo!... Vîno, înapoi, c'om merge mîne împreună!... Tii... Dómne, ce ți-e cu nebunu!...

Si Vasile se uită lung după ea cum sue óararea într'e fugă. Fluera n'óođjit, se scarpină în cap, ș'o lasă în plata lui Dumneđeu,

Sórele scăpătă după dél, când Smaranda eși din pădure. Ea o luă de-adreptul prin viile ómenilor. Nici odată nu i-se párusese așa de lung drumul la Mánzați. Gándurile ei neliniștite se descároau în vorbe, pe cari ea le rostia tare, în neștire. Numai când ajunse la pórtă, simți cât era de ostentită. Într'un suflet alergase cale de trei óesuri.

Ilinca mulgea vaca, Dinu ținea vițelul.

— Uite mama, đise Dinu mirat.

Ilinca trase șiștarul de sub ugerul vacii, il puse de o parte, și, ștergându-și mánile de pestelcă, alergă bucurósă ina-

intea masei, care se uită neliniștită, când la fiica-sa, când la ginere-so, și nu scia cum să începă vorba.

— Ei, voi ce-ați mai făcut? Cum ați mai dus'o pe aici?

— Bine, slavă Domnului...

— Da ce am auđit? că v'ați sfădit, că...

— Noi? Vai de mine, cine ți-a spus? Auđi, Lincúto, ce a mai scornit lumea!

— Ei, par'că mama crede, știe ea, că noi trăim bine.

Apoi Ilinca schimbă vorba, întrebă de tată-său, de ce mai e pe acasă. Smarandei par'că 'i s'a mai pus inima la loc. Spune, că îi e fóme. Dinu alergă la cărciumă s'a-ducă o garafă de vin.

— Ilinețo dragă, ia șeđi coala, și spune-mi drept, ce-a fost?... eu am auđit, că te-a bătut, e adevărat?

— Da de unde, mamă? Ce ascultă d-ta la minciunile ómenilor?

— Veđi, fata mea, că și ómenii nu stérnesc ei așa, până nu-i ceva... uite cum ai slăbit; ai tu ceva pe suflet, da nu vréi să spui. V'am vęđut pórtă unsă cu păcură. Cine va făcut ocară asta?

— Nu sciu, mamă, că și noi ne-am mi-rat, când am vęđut...

Și nu vrú Ilinca în ruptul capului să spue masei traiul amărit, pe care il ducea cu bărbatu-său. Așa i-a fost ei partea; ce să mai scie și părinții? Destul suferă ea.

La masă Smaranda cineti cu ginere-său, și il rugă, stăpânindu-și plânsul, să-i fiă milă de fata ei, c'atâta a avut pe lume, și când se uita la ea, ș'o vede cum a slăbit, 'i se rupe inima.

— D'apoi a slăbit, că îi îngreunată, đise întrând Rada, care ascultase la ușă, — și nu îi cu fecioru meu, s'o scii asta, e cu Ghiță al d-tale... fi-ți-ar în baftă să-ți fia, cuscră Smarandă, că mai bine nu ți-aș điceo....

— Ia lasă, mamă și d-ta acu...

— Tu taol din gură prostule, — te-a legat muerea la ochi, de rid și cânii de tine. Mi-e și scărbă să te mai vęđ... nu ți-i rușine óșogemite omu, s'ajungă să-și bată muerea joc de tine...

— Da ce e asta... cumătră? întrebă Smaranda uimită; se făcuse galbenă, ca turta de cēră, și incremenise cu lingura în

La orele 7 seara a avut loc o reprezentatie de gala in teatrul din Ischl. S'a jucat comedia „Două zile fericite“. Au asistat întreaga Curte, afară de Impărătesa. In absența ei, fiicele ei prințesa Gisela și arhiducesa Maria Valeria făcând onorurile Reginei Elisabeta, care ședea între amândouă. Regele Carol ședea la dreapta Impărătului.

Impăratul arată ospelului său, cu care se retrăgea din când în când în fundul lojei o atențiune deosebită. Regina Elisabeta convorbea foarte animat cu cele două principese și suridea în toate părțile.

S'a dat multă atenție ambasadorului german, contele Eulenberg, care a vorbit mult cu vecina sa, dama de curte Bengescu, o femeie distinsă și cu trăsuri nobile. Dama române veniseră, ca și Regina lor, fără bijuterii și nu purtau nici cercei.

Contele Goluchowski convorbea cu marea maestră a ceremoniilor, baronessa Limpöck, și a făcut o vizită lungă în loja damei de curte contesa Mikes.

Impăratul, oșpeții săi și membrii familiei imperiale, rămaseră până la sfârșitul reprezentației.

„Agenția Română“ comunică cu data de 7 August telegrama următoare: Ischl, 7 August. Părechea regală a României a plecat la amăzi la Innsbruck cu tren special. Impăratul și împărătesa s'au dus la hotelul Elisabeta, de unde au condus pe oșpeții lor la gară, unde se găseau deja membrii familiei imperiale, suitele lor și contele Goluchowski. Majestatele Lor și-au luat reoiproce adio în modul cel mai cordial.

Vești triste.

Giurgeu, 6 August n. 1895.

Onorată Redacțiune!

Cam rar ți-se dă ocaziune, ca să mai cetesci ceva prin foile noastre politice și de prin ținutul Giurgeului, care adăpostesc în sinul său mii de suflete românești. Din toate unghiurile locuite de Români, vești că se publică convocări la adunările despărțimintelor „Asociațiunii“, numai Giurgeul dorme dus, nu dă nici un semn de viață.

Ore nu s'ar pute forma și în acest ținut un despărțământ al „Asociațiunii Transilvane“, care să aibă cel puțin atâția membrii, câți are cel al Turdei, sau al Treiscaunelor? Eu sunt sigur, că da, cu atât mai vârtos, că astăzi Giurgeul are o cunună frumoasă de bărbați inteligenți, prin vinele cărora mai curge un sânge de Români.

Dăr nu numai că s'ar pute așa ceva, ci e chiar neapărat de lipsă să se facă, decât voim să mai existăm, ca Români; e timpul suprem, ca și noi să ne constituim într-o societate bine organizată și cu basă solidă, pentru a pute contrasta cu bărbăția

atacurilor vehemente, îndreptate asupra noastră de-o parte, și de alta pentru a contribui și noi, după puteri, la înaintarea bunăstării poporului românesc din acest ținut, care cu pași repezi se apropie de decadență și ruină totală, fiind stors și supt până la măduvă de lipitorile streine.

Aruncând o privire generală peste comunele românești din ținutul acesta, sufletul trebuie să ți-se ample de durere. Abia se află într-o comună câte 45 proprietari, cari se nu fie îngreunați cu datorii; majoritatea covârșitoare e infundată în datorii pe la cămătarii armeni. Ce e mai mult, mulți au datorii contrase dela privați tot Armeni — decâte 10—15 ani, — fără a fi plătit măcar cât de puțin din capital. Omenii plătesc în fiă-care an camete grase și mari, parte în natură parte în bani, și astfel au devenit jobagii, seu mai bine zis tributarii Armenilor din acest ținut*).

O privesc înfiorătoare ți-se înfățișează, când vești, cum cămătarii despăie pe sermanii omenide vite, oi, mănând turme întregi din o bieta comună, lăsându-i pe cei mai mulți, fără pic de milă și considerare, aprăpe în drum. De vre-o 2—3 ani încoco au început a li-se licita moșiile moștenite dela părinți, cari mai toate au trecut în mâinile străinilor pentru prețuri bagatele, așa încât astăzi proprietarii de odinioară numai din grația stăpânilor lor mai locuesc prin vechile lor cămine, având de a solvi la an anumite taxe.

La toate aceste mai adaug și impregiurarea, că comunele românești absolut nici un izvor de venit nu au, cum au de exemplu comunele secuesce de pe aici, cari dispun de multime de munți, ce aduc la an de mii de florenți venit curat, — și așa toate greutățile și dările în comunele românești cad pe umerii poporului.

Din această stare tristă a lucrurilor a urmat apoi și o decadință morală îngrozitoare, care a străbătut ca fulgerul și prin colibe de prin creeri munților. Beuturile spirituoase au trecut de tot mare; mirarea și jalea te cuprindă vedând în Dumineci și sărbători, cum alergă multimea cu mii și mare la Jidan, ale cărora cărciume de regulă sunt îndesuite stup.

După toate aceste cred, că ar fi timpul suprem, ca să ne trezim odată din amotela, să ne închiegăm șirurile, ca mână în mână lucrând, să ne scăpăm de pericolul, care ne amenință cu nimicire totală. Pentru a ajunge la țintă, mijlocul cel mai bun ar fi, după părerea mea, de-ocamdată formarea unui despărțământ nou al „Asociațiunii transilvane“ în Giurgeu. Avis deci celor chemați și cu durere de nem din acest ținut!

uva.

*) Trist de tot! Pentru ce Români nu înființează o bancă proprie a lor, ori pentru ce nu cer măcar dela o bancă mai mare de-ale noastre, ca să înființeze acolo o agentură? Red.

Sciri telegrafice.

Budapesta, 10 August. (Telegr. part. a „Gas. Trans.“) Principele Ferdinand al Bulgariei a plecat azi la Sofia. „Fremdenblatt“ află, că principele e hotărât a proclama în 14 August Bulgaria regat independent.

Sórtea ocnarilor din Murș-Uioara.

Uioara, 8 August n. 1893.

In colónele prețuitei „Gazete“ se arăta pe larg starea nenorociților ocnari din M. Uioara. De atunci sunt vre-o doi ani și nu s'a mai scris nimic. Așteptam din și în și, ca să se pună odată capăt acelor suferințe, ce au avut să îndure bieții ocnari, dintre cari partea cea mai mare sunt Români. Acum apropiându-se afacerea de sfârșit, viu se arăt în puține cuvinte, cum se face dreptatea în țera unghurescă.

Ocnarii, ne mai putând suferi batjocurile și fărădelegile mai marilor lor, înaintasă la ministeriu o cerere prin o deputațiune de 6 persoane, în 6 rânduri, cerând să li-se înmulțescă cât de puțin salariul și să li-se ușureze sórtea, dăr tot de atâtea-ori deputațiunea s'a reîntors cu promisiuni goale. Fiind-că mai mării ocnai, cu soirea cărora și-au înaintat ocnarii cererea la ministeriu, tot acusau pe ocnari, ca pe nisce turburatori, ocnarii încă s'a apucat și au dat de gol toate ticăloșiile, prin cari mai mării ocnai păgubiau nu numai pe bieții ocnari, ci și statul. Multime de furturi, defraudări, înșelăciuni, săvârșite de mai mari, se publicară cu numărul și numele persoanelor în mai multe foi unghuresce, ca „Erdélyi Híradó“, „Magyarország“, „Közérdek“.

Ocnarii s'au rugat de ministru, ca să li-se trimită un comisar. Acesta a sosit și s'a întors fără nici o ispravă, secretarul Bardosy încă sub Wekerle. Plăugerile ocnarilor nu au încetat însă nici sub actualul ministru de finanțe Lukács; au sosit doi comisari, cari au întrebat pe cei 140 ocnari, cari au arătat fărădelegile, decât sunt adevărate cele scrise prin foi, ér ei au răspuns, că da, aducând fiă-care dovești puternice.

Mai mării ocnai, vedând acestea, pe cei ce i-au pirit s'au apucat să-i pedepsească, pe unii îi degradară, ér pe cei șese, cari luară parte în deputațiune îi lipsiră cu totul de lucru, așa că timp de 2 ani au trebuit să fiamândescă, de-orece avere nu au și altă măestria nu știu.

Abia în 23 Iulie n. o. a sosit al treilea comisar, care îi puse éráși în slujbă pe cei șese, dăr numai ca pe nisce streini, fără a se bucura de favorurile avute. Acesta a făcut-o după o certă de 7 ore, în care timp de géba i-a fost încercarea de-a face pe ocnari să se lapede de cei 6 conducători ai lor.

D-le Redactor! Ore mai pôte fi vorba de dreptate, când cei ce arată furtul sunt în asemenea mod pedepsiți, ér cei ce săvârșesc furtul sunt numai strămutați la alte ocne? Déca acușele ocnarilor sunt adevărate, pentru ce sunt pedepsiți? Déca nu sunt adevărate, pentru ce au fost strămutați mai mării ocnai?

Fiind-că nimenea nu a desmintit furturile și defraudările arătate cu numărul și specia în foile maghiare, ori și cine va crede, că ocnarii au dreptate. Déca însă au dreptate, astfel sunt ei răsplătiți? Din cererile lor, afară de 1/2 cruceriu, ce li-se luase cu nedreptul, și de o măsură, ce s'a pus în ocnă, nimic nu li-s'a dat. S'au adus pentru ei însă, ca răsplată, multime de legi, ce li-s'au cetit azi în 8 l. c., cari sunt pe cât de aspre, pe atât de ridicole.

Un binevoitor.

Istoricul

de 100 ani al șeolei române din Chelmac.

Cu ocaziunea adunării generale a învățătorilor români din protopopiatul Lipovei, ținută la 30 Aprilie v. c. în comuna Chelmac, d-l Teodor Popa, învățătorul român din această comună, ceti o disertațiune de foarte mare interes.

In partea întâia a disertațiunii d-sa vorbi despre înaintarea culturii la diferitele popore din timpurile cele mai vechi, vorbi despre cultura Grecilor și mai ales a vechilor Români, strămoșii noștri, despre cari istoria spune, că la venirea Mântuitorului nostru Isus Christos erau cel mai puternic și tot-odată și cel mai cult popor în lume, ér când divul Traian ne-a adus pe noi Români aici în Dacia, strămoșii noștri veniți pe acest pământ, erau mult mai înaintați în cultură, decât poporul pe care l'au aflat aici. Au urma însă timpuri grele pentru fiii lui Traian, aduși în Dacia. Fiind ei de parte de mama lor Roma, multime de popore barbare începuseră să dea năvală asupra lor, așa că nu-i rămânea timp acestui nobil popor de sânge și de viață, de a se interesa de înaintarea în cultură, ci pururea trebuia să stea cu arma în mână pentru a se apăra în contra vrășmașilor, și era legat de gliă, de lucrarea pământului și creșterea vitelor, din care își agonisia hrană vieții.

Pe lângă toate aceste lupte și greutăți însă, strămoșii noștri și-au păstrat cu scumpătate limba, legea și naționalitatea, căci după cum dictează poetul: „Limba, țera, vorbe sante strămoși erau“. Ear după-ce năvălirile poporelor barbare au mai încetat,

femeia deșteptă și bună de gură, a pus iute-iute lucrurile la cale.

— Lasă, Smarando, nu-ți mai strica inima, fă cum îți spui eu, ș'ai să vești c'are să fiă bine. Și el e singur la părinți, și n'are nici un cusur... omeni cuprinși... fruntea satului...

— De, decât dicit tu...

Și Smaranda nu mai putu vorbi. Simți, că i-se pune un nod în gât. Lacrimile o podidiră.

II.

„Poi, cum să nu-l știm? că dór a venit cam desior în vara asta la horă la noi, da se ținea tot rasna...“

— Hei, ca omu străin... Dinule, mamă, spune și tu ce-va, c'or crede omenii, că ești mut... Or pôte nu ți-i dragă fata, îi fi dicit, că-i urită... mai scii?

Dinu ședea mai de oparte pe capătul laviței, se uita în jos și își învârtea pălăria în mână. Ilinca mângăia un pisoiu, care torcea ș'o tot imboldea cu capul. Pe Catrina o umfla risul. Ii venise în minte vr'o ghidușie, că în cu semn celor-l'alte două femei, — tustrele se dădură lângă ușă,

șoptiră ceva, se auți un chicotit de ris infundat: apoi Smaranda dregându-și glasul:

— Ei, ia sărutăți-ve acum, copii, să vă vedem...

Dinu se făcu roșu ca sfecla, Ilinca își ridică ochii și privi îngrijată la mă-sa.

— Hai Dinule, mamă, mișcă-te, — ce, vrăi, să viă fata la tine? Mai lasă focului pălăria ceea, c'ai învartit-o destul.

Flăcăul rușinat, făc, șovăind, câți-va pași, neteșindu-și cu dosul mâinei mustăcióra lui bălae.

Se opri sastisit înaintea fetei, și întorcându-și capul spre cele trei femei, dîse c'un aer nenorocit, desperat:

— Déca nu vrea...

— Ilinco, sărută-l tu, fată, că lui i-e rușine...

Sficioși, stângaci amândoi, se iau de mână și se sărută. Smarandei i-se umplu ochii de lacrimi.

— Noroc să vă dea Dumneșeu... să fiți cuminți... să vă iubiți și să trăiți bine.

Dăr ei nu mai aud, nu mai ved, nu

mai pricep nimic. Cu ochii în pământ, tăcuți, șed amândoi pe pat, lângă tencul de lăvicere și strae înalt până la podele; pisoii între ei tórce și se răsfată, mâinele lor îl neteșesc, în neștire.

Ilinca își aduce acum aminte de flăcăul acesta voinic și frumos, care venea în toate Duminecile la horă și care sta de-o parte, răzimat în bățul lui de corn lustruit, și se uita totă vremea la ea; nu bea, nu vorbea cu nimeni, și nici-odată nu s'a prins în joc. Părea așa de trist, încât Ilinca își inchipuia, că trebuie să-i fi murit mama, și se uita la el cu milă.

— Ți-i drag? o întreabă Smaranda, când rămase numai cu ea.

Ilinca, privi galeș în ochii măsei, vru să spună ceva, buzele-i tremurară ș'o podidi plânsul.

Smaranda o apucă în brațe spăriată.

— Ce ai? Spune, draguța mamei... spune-mi mie tot... Și cum îi vrea tu, așa are să se facă.

— Cu glasul înăbușit de plâns, Ilinca bilbi:

— Mămucă, nu vrău să mă duc în străin... nu vrău să plec de lângă tine.

— Da tac, fată hăi, par'că Mănză is peste lume? Ce-i a trece delul? Nu să fi bucură de noi... în toate zilele avem să ne vedem. De asta să nu duci tu grijă Ilințo...

Și bieteii mame, i-se rupea inima, că se gândea, că peste o săptămână are să rămăe casa pustie; dăr când avem nevoie să mângăiem pe alții, pare că uităm propria noastră durere.

— Tu spune-mi mie atâta... decât drag...

— Mi-i drag, mămucă, da când mă gândesc...

— Ei, lasă, nu te mai gândi și tu acu... Ia'n auți, vine vaca, fugi repede și închide vițelul...

Sórele asfințea. Dumana întindea gâtul la poartă și mugia, era așa de duios muget ei... Din fundul livezii vițelul o auțise, răspunsese, și venea, venea în gónă, c'oda îmbârligată, cu botul întins.

— O, sărăcuțul, cum trage mama lui!

Și Ilinca îl duse'n ocol, aprăpe sus, ca să nu-i facă dureri. Vițelul se ședea

după-ce li-s'a mai dat și Românilor cât de puțin răgaz, ca să mai răsuflă, cel dintâiu lucru al lor a fost, ca să îngrijescă de cultura lor națională.

Cam acesta este cuprinsul părții întâi a disertației d-lui învățător din Chelmac T. Popa. În partea a doua arată istoricul de 100 de ani al școlii române gr. or. din Chelmac, care este una dintre cele mai vechi școli românești. Silința d-sale, de-a scrie acest istoric, e foarte de lăudat, și nu putem recomanda în deajuns și celor-l'alți învățători români, ca să facă asemenea d-sale.

Eată ce ne spune d-l T. Popa despre trecutul școlii din Chelmac:

Românii din Banat, ca și frații lor din alte părți, avură de-a suferi multe, așa că abia după depărtarea Turcilor s'a putut înființa o episcopie în Lipova, dela care e foarte probabil, că comunele învecinate, precum e și Chelmacul, au căpătat preoți și dascăli, cari învățau tineretul a cetii și a cânta. Despre o școală formală aici în Chelmac nu avem însă date sigure, decât numai dela anul 1793, când s'a înființat această școală din piatră de codru prin locuitorii de atunci, având ca învățător pe Georgiu Marcoviciu.

La această școală, care era zidită mai mică, după trebuințele de atunci, își trimiteau copiii și unii locuitori de prin comunele vecine. Se vorbește în popor, că fiind Chelmacul cetate, ale căreia ruine de-almintrelea se ved și astăzi, stăpânitorii cetății (cavaleri) au sprijinit comuna Chelmac cu sfaturi bune, ajutându-i și în cauzele școlare, căpătând ast-fel omenii îndemni la învățătură.

Tot dela popor (tradițiune) am aflat, că înainte cam cu 150 ani, s'ar fi aflat în comuna Batta, din comitatul Caraș-Severin, un învățător mai calificat, care aduna la sine tinerimea, ce voia a se pregăti pentru de-a fi învățători. Cu aceștia el își lucra vara pământul, ér érna îi instrua în cetire, scriere și cântare. La urmă el da elevilor săi câte-un document numit „Asignata” cu care intrau apoi în serviciul școlii.

La acel învățător se presupune, că s'a calificat și învățătorul din Chelmac, Georgiu Marcoviciu, care a funcționat, ca învățător aci până la anul 1800. Dela 1800 până la 1813 a funcționat ca învățător Ioan Igrisan, cu aceeași calificățiune, ca și înaintașul său.

La 1812 s'a deschis preparandia română gr. or. din Arad, prin grația Maiestății sale Francisc I, fiul împăratului Leopold. Din această preparandă, despre care cu drept cuvânt dăce A. P. Ilarian în istoria sa, că „cultura Românilor din Ungaria are de a-se mulțumi preparandiei din Arad și zeloșilor ei profesori”, la anul 1813 școlă din Chelmac a căpătat pe învățăto-

rul bine calificat Georgiu Ștefănescu, născut în Chelmac.

De însămnătate este, că pe timpul acestui învățător s'a regulat, printr'o comisiune din partea guvernului țării și prin antiștii acestei comune, salariul definitiv învățătoresc, încheind un contract tipărit în limba română și germană și subscris de comisiunea direcțiunii regesci a districtului Caransebeș și de antiștii comunali ai acestei comune. Contractul se păstrează în arhivul consistorial din Arad.

Acest contract dovedește, că deși în timpuri relativ mai critice pentru noi, stăpânirea de atunci însă respecta mai mult ca astăzi biserica, confesionalitatea școlii, limba și naționalitatea, deși atunci nu aveam o autonomie ca astăzi.

Urmând timpuri mai bune și cunoscând poporul tot mai mult folosul învățaturii, la anul 1853 s'a reînnoit această școală după forma ce-o are astăzi, sub conducerea vrednicilor locuitori de atunci: Parteniu Ștefănescu preot, Ioan Nicolescu jude comunal, Ioan Ionescu Nr. 203 și Nicolae Simeon Nr. 20, ca jurați comunali.

În această școală, pe la începutul secolului de față, au primit învățătura mai mulți tineri din comunele vecine, cari se pregăteau spre trépta preoțescă sau învățătorescă; dintre cari amintim pe următorii: Teodor Mihailovici fost preot în Lalașinț, Teodor Popescu fost preot în Belotinț, N. Sofroniu fost preot în Căpruța, N. Jivan fost preot în Conop, Teodor Șocaș fost învățător în Dorgoș etc.

În această școală au servit în timp de 100 ani următorii învățători: 1) Georgiu Marcoviciu dela anul 1793—1800; 2) Ioan Igrisan dela anul 1800—1813; 3) Georgiu Ștefănescu dela anul 1813—1825; 4) Arseniu Nichiciu, născut în Arad, 1825—1832; 5) Milentia Ștefănescu n. în Chelmac, 1832—1856. Sub acest învățător s'a îmbunătățit salariul învățătoresc după cum este astăzi, (prin energicul consilier de școlă din Timișoara, Ioanoviciu). 6) Georgiu Rusanda, născut în Petroman, comit. Torontal, dela 1856—1859; 7) Georgiu Puticiu, născut în Lipova dela 1859—1874; De acest învățător au rămas mai mulți elevi bine instruiți și în cântările bisericesci. 8) Teodor Popa, născut în comuna Șoim de lângă Beiuș, comit. Bihor, din 29 Aug. 1874 până în prezent.

Ca învățător actual, mă simt fericit, că sub activitatea mea de învățător a ajuns această școală a-și serba jubileul său de 100 ani. Doresc din inimă, ca bunul Dumnezeu să ajute acestei școlă naționale, ca să prospere prin înaintarea învățământului, putându-și odată serba cu fală și jubileul de 200 ani, tot în caracterul său confesional și în religiozitatea străbună gr. or.

Chelmac, 1895.

Teodor Popa,
învățător.

Producțiuni și petreceri.

Petrecerea tinerimei române din Zărnesci, ce se va da mâine, Duminecă seara, are următorul program:

Programa: 1) Rugămintea din urmă, de G. Coșbuc, declamată de Iancu Ioanovici; 2) Nor de vijeliă, de W. Humpel, cântată de N. Sperchez; 3) Jidanul călare, poezie de T. Speranță, declamațiune; 4) Fantasie brillante sur des airs roumanis, de L. de Santis, Op. 4 pentru flaut, executat de V. Bude; 5) Dușmanocele, poezie, de G. Coșbuc, declamată de D-șora Anica Sperchez.; 6) Vecinătatea periculoasă, comedie într'un act după Kotzebue. Personele Petecescu, croitor d-l A. Badiu; Săticia, epitropisita lui — d-șora Aurelia Gogonea. Goleanu, tiner negustor bogat — d-l Iancu Ioanovici; Ioniță, servitorul lui — d-l I. Mănăilă. Zamfira, modistă — D-ra Elvina Eremie Nan. După producțiune joc, În pauză „Călușerul și Bătuta.”

Concert împreunat cu joc va arangia tinerimea studiosă din Liget Duminecă, 18 August st. n., în grădina, eventual în sala școlii confesionale gr. or. din Liget. Comitetul arangiator: Corneliu Teaha, președinte; Titus Popoviciu, vice-președinte; Danilă Cereguțiu, cassar. Petru Arnăutu, notar. Începutul la 8 ore seara. Intrarea de persoană 30 cr., de familie 1 fl. Venitul e destinat școlărilor săraci. Suprasolvirile se vor chita pe cale diaristică. — Trăsurile vor aștepta oșpeții la gara din Șag și Jebel, la orele 12 a. m. și 3 p. m.

Programa. 1) „Motto”. cor. 2) „Cuvânt de deschidere”, de d-l Corneliu Teaha. 3) „Bobocle și inele”, de I. Vidu, cor. 4) „Coriolanu”, de V. Budescu, decl. de Iuliu Luchiciu. 5) „Nu mă uita”, cor. 6) „Cel mai bun vis”, poezie de Speranță, declamată de domnișora Mărișora Lenger. 7) „Moțul la drum”, cor. 8) „Movila lui Burcel”, poezie de V. Alesandri, decl. de Danilă Cereguțiu. 9) „Scote capul pe ferăstră”, cor. 10) „Peneș Curcanul”, poezie de V. Alesandri, decl. de Ioan Lenger. 11) „Coroana Moldovei”, cor. 12) „Libertatea”, poezie de A. Mureșianu, decl. de G. Covaciu. 13) „Doina” de J. Vorobieviciu, cor. 14) „Norodul și negustorul”, dialog de A. Panu, declamată de Petru Arnăutu și Ioan Lenger. 15) „Cuvânt de închidere”. 16) Marșul român de I. Vidu, cor.

Necrolog.

Ernestine Manu născ. Aringer, ca soție, Emiliu Manu ca nepot și alți numeroși consăngei, cu inima frântă de durere anunță încetarea din viață a iubitului și mult regretatului soț, unchiu și consăngean.

Gabrielu Manu de Boerfulva

advocat, fost jude suprem în Comitatul Solnoc interior, membru fondator al „Asociațiunii Transilvane”, președele senatului școlii principale gr. or. din Lăpușul Ung. etc.

întemplată după un morb repentin, în 9 August a. c. la 3 ore dimineața în anul al 71-lea al vieții și al 19-lea al feroiciei sale căsătorii.

Înmormântarea scumpului defunct se va face în 11 August a. c. la 3 ore d. am.

Fia-i țărina ușoră și memoria binecuvântată!

Deșiu, 9 August 1895.

Nebunia.

I.

Țițina vieții omenesci este creșterul. Tote puterile, tote lucrările și tote mișcările omului se întorc în jurul acestei miraculoșe țitiți. Știința, măestria, politica, bucuriile și tristețetele vieții, cu un cuvânt însăși viața atêrnă de bunăstarea creșterului.

Dér tocmai pentru-că creșterul e locuința înțelepciunii și țitițina vieții morale a omului, el este partea cea mai gingașă și mai simțitoare, din corpul omenesc. El simte și ia parte la tote suferințele corpului; ajunge să ai o durere la un deget, la stomac, sau la oricare parte a trupului, pentru ca această durere numai decât să-o împărtășescă și creșterul, făcându-ne cunoscută suferința sa prin dureri de cap, prin lipsa de somn, prin neputința de-a lucra cu mintea (scrie, ceti, judeca ș. a.). Din contră însă, când creșterul este bolnav, cele-l'alte părți ale trupului nu simt și nu sufer împreună cu el. Pe nebun nu-l dore nimic, măcar-că creșterul lui este bolnav.

Fiind creșterul atât de gingaș și simțitor, urmază de sine, că el este și foarte espus la înbolnăvirii. Dacă înbolnăvirea se întemplă în grad mai mic, dăce de obicei, că bolnavul este timpit, năuc, hêbăuc, prost etc.; dacă însă înbolnăvirea se întemplă în grad mai mare, o numim nebun, stropselă etc.

Causele înbolnăvirii creșterului sunt foarte multe. Cunoscutul proverb latinesc dăce: *mens sana în corpore sano*, adică *minte (creșter) sănătoșă este în corp sănêtos*. În acest proverb se cuprinde întrégă evangelia higienică a creșterului. Tote acele cauze, cari contribuie la slăbirea, orî înbolnăvirea trupului, aduc după sine și slăbirea orî înbolnăvirea creșterului.

Pe sub pielea corpului se află nisele firicele nemăsurat de subțiri, numite *nervi*, cari străbat în tote părțile corpului și stau în strînsă legătură cu creșterul și cu măduva spinării. Prin aceste firicele i-se împărtășesc creșterului tote simțirile;

tea în brațele ei. Așa or s'o răpescă și pe ea de lângă mă-sa!

III.

E toamnă. De mincate Dinu a înjugat ș'a pornit la tîrg cu două chile de grâu. La „Crucea Tătarului”, unde cotesce drumul, el își mai întorce odată capul și se uită lung spre căsuța albă din dreptul bisericii, și pe când cei-l'alți cărași fluieră de răsună valea, gândul lui măsoră depărtarea până la tîrg și înapoi, și i-se pare un véc de om până s'o vedea ér acasă.

Ilinca a eșit c'un căuș de grăunțe să dea de mâncare la paseri, dér în prag a simțit, ca un fel de ameteală; i-se muiară piciorile de pe la genunchi și fața îi asudă de-odată. Se aședă jos pe prispă; păsările flămânde dedură busna la căuș. Ea le goni, lă cu pumnul grăunțele și le aruncă în băcătură; într'o clipelă nu se mai zări fir de păpușoiu.

Sorele se înalță încet dintre copaci. Ilinca stă nemișcată pe prispă. Ochii ei cată uitiți în spre pădurea arămie, care îmbracă delul din față. Pe acolo a venit ea acum două luni, în car împodobit cu scule,

cu alai mare, în cântec de lăutar, în chiuituri vesele și pocnete de pistole...

O, cum i-se rupea inima de jale, cum se bocea, și cum ar fi vrut să móră în césurile acelea; și nimenea n'o pricepea! Gândul ei dornic străbate pădurea și ese la lumini, în valea Pleșescilor, vede cărușă albă, care tae de-adreptul prin curătură și duce la căsuța lor, vede salcia din portă, coșerul din fundul ogrăzii, ciulinii și nalba de pe lângă gard, cănele culcat în pragul ușii, stălpul lustruit din mijlocul tinții, rășnița din colț, vatra de care se ținea, când era mică; și tote lucrurile de acolo i-se par vii, sfinte, pline de farmecul unei povești frumoșe, pe care a trăit'o și în veci n'are s'o mai uite.

Mereu se întrebă: Ore ce face mama în vremea asta? Și în mintea ei se deșeptă, cu tote amănunțimile, viața, obiceiurile de acasă. Ce deosebiți i-se par omenii de aici, și locurile, și copacii și aerul.

În casă îi e urit, afară îi e urit. Sătul e pus într'o vale umedă și întunecată, omenii sunt urii și rîi, vitele slabe, pomii strâmbi și chiroiți, apa sălcie.

— Bună dimineața Ilinco!

— Da... când ai venit?

Și rumenă de bucurie se repede înaintea flăcăului, care stă la portă și nu îndrăsnesc să între. E Ghiță al Popii. În clipa aceea Ilinca crede, că vede pe mă-sa, pe tată-său, hora din Plășesci, și totă copilăria ei. Îl poftesc în casă. E așa de zăpăcită, încât nici n'a prins de veste, că Ghiță intrând, a tras zăvorul la ușă; ea îi dă zor cu întrebările și nu bagă de seamă, ce priviri de tâlhar și de ucigaș s'aprinde în ochii lui, și ce împrăsciat se uită, și cum îi tremură buzele când răspunde. Hainele lui miroră a Pleșesci. Îi ia pălăria și bățul, și le ține în mână, cu drag: sunt din satul ei.

— Ilinco, îți mai aduci aminte de când te-am sărutat, atunci la horă?

Ilinca ride. El o cuprinde cu brațul stâng de mijloc, cu cel drept de grumaji, ș'o sărută, ca atunci la horă.

— Ședți binișor... să nu vie cine-va... Și ea dă să se desfacă, dér brațele lui o strîng și mai tare, mai pasionat. Ilinca înțelege, și îl îmbrăncesc cu grôză...

— Ce, ești nebun?

S'aud bătăi furișe în ușă, apoi un glas desperat:

— Ilinco! fiți-ar de cap... deschide odată!

— Socră-mea!

Și Ilinca se repede la ușă și descue, Ghiță o smâncesc de code strigând: „Nu descuia, că se face mórte de om!”

Rada isbesce ușa de părete.

— Ce cauți tâlharule aici?

Și venită, cu ochii holbați, se năpusti ca o fiară, dér Ghițe o îmbrănci cât colo, își îndesă pălăria pe ochi, eși bodogonind, ș'o tuli pe cărare la del într'o hămăială de căni asurđitóre.

— Așa? Va să dăce de-astea mi-ai fost mătăluță? Te încui cu tâlharu în casă....

— Da să-mi plesnesc ochii, mamă...

— Tac! nu te mai jura, căteza afurisită! Nu te pândesc eu? De ađi dimineața, de când îmi stai în prispă ș'aștept șe-ți viă craiul. Lasă, că te cumintesc eu, — să vie Dinu, ș'om vorbi noi, jupănesă Ilinco! Hei, acu plângi, scim noi de astea, lasă, lasă!

Ne-având D-l fisolgăbiru Benedek pajura oficiului său în piept, ca să pôtă fi cunoscut și căciulit de lume, cismarul Darvas nu l'a salutat. Aiof e buba. Fisolgăbiru l'a provocat îndată: De ce chinuesci animalele?—Cismarul i-a răspuns cu vorbe bune, că el nu chinuesce găina, ci ca om s'rac a cumpărat-o și caută să-o ducă așa, adecă cum duce ori și cine o găină, ținându-o de picioare. Fisolgăbiru făcând m'gară pe Brașoveni, fără multă bătaie de cap condamná pe bietul om la pedepsă pentru: „transgresiunea chinuirei de animale“, cu (2) fl. v. a. Că bietul cismar nu și-a dus cu sine o colivă, ca să-și bage găina, și așa să o ducă pe la nasul D-lui fisolgăbiru, înțelegem ușor; nu înțelegem însă de unde atâta zel în „păzirea“ legilor din partea d-lui fisolgăbiru. Ce vom dice de purtarea unui ast-fel de individ în alte d'averi, cu alți cetățeni, cari nu sunt din viața lui?

Salarisarea conducătorilor de matricule. Ministrul unguresc de interne a fixat pentru fitorii conducători de matricule civile din comitatul Brașovului următoarele salare: pentru d-l Francisc de Brennerberg, primarul orașului Brașov, 120 fl. la an, ér pentru d-nii Carol Iakobi și Oskar Alesius câte 50 fl. la an.

O telegramă către congresul naționalităților, ce era să se trimită adî din Brașov, a fost refuzată din partea oficiului telegrafic din loc.

Loviți de trăsnet. In comitatul Treiscanelor s'a ivit luni s'era o tempestate grozavă. Țiganul cărămidar Dichardeles Dade, de nascere din Cernat, cuprins de spaimă, se vîri, împreună cu soția și cu două fiice ale sale, într'an bordeiu al său, ce-l avea pe hotarul comunei Rusfalău. Un trăsnet însă se rătăci toomai în bordeiul bietului Țigan, pe care imediat îl omori împreună cu soția și cu fiica lui cea mai mare.

Furtună. Din Butin, în comitatul Timiș, ni-se scrie, că în 5 August st. n. a fost acolo o mare furtună. Vântul a răsturnat mai toate coperișele caselor, d'ermând între altele și o parte din școala română. Mulți locuitori au suferit pagube mari.

Cununiă. D-l Georgiu Russu, proprietar în Brașovul-vechiu, și d-ra Victoria I. Oncioiu din Turcheș, se vor cununa mâne în 30 Iulie st. v. în biserica vechiă din Turcheș. — Fiă în cés cu noroc!

Cuartere pentru studenții români la Bistrița. Subscrisul, pe lângă condițiuni favorabile, primesc elevi de școala la mine cu vîpt și cuartere acomodat, precum și până acum am primit, în timp de 20 ani mul-

țime de copii români, provădându-i cu vîpt și cuartere. Decî mă rog de binevoitoria clientală din partea părinților români, cari au copii de școala. E de însemnat, că la subscrisul în cuartere se vorbesce limba română, germană și maghiară. — Bistrița, 8 August n. 1895. Iulius Hanz, secretar la biserica rom. cat. (Strada spitalului Nr. 29).

Musica orașenescă va concerta mâne s'era, Duminecă, în sala otelului „Nr. I“. Inceputul la 8 ore. Intrarea 30.

Congresul naționalităților.

Budapesta. 10 August. (Telegrame part. ale „Gazetei Transilvaniei.“) La Congres au sosit în mare număr fruntași de ai naționalităților, între cari și țeranî. Români sunt relativ mai mulți. Deschiderea Congresului se face la orele 2 d. a. Ca președinți sunt proiectați George Pop de Băsești, Mudron și D-l Polit. Desbateră va urma în trei limbi.

Budapesta. 10 August. (Orele 4.10) Congresul decurge în ordine. Acuma se cetesce în toate trei limbile programul de acțiune, constă-tător din 20 puncte.

Punct ultim dice: viitorul congres înainteză un Memorand la Majestatea Sa.

Peste 400 de Români, Slovaci și S'ربی âmplu sala.

Maiestății Sale strigări de: „Să trăescă“, „Zsvio“, „Nazdar“.

„Magyarország“, ce am primit adî, înregistrăz următoarele sciri cu privire la Congres:

Acțiunea comună a naționalităților se referă la următoarele pretențiuni principale: 1) Reforma legii electorale; 2) Revisuirea legilor de învățămînt și bisericesci; 3) Vindecarea vătămărilor autonomiei; 4) Incestiunile de justiție și administrație validitatea limbei naționalităților.

Români mai au încă o pretențiune separată: autonomia Transilvaniei.

Intre planurile celor trei partide primul rënd îl ocupă: aducerea unei hotărîri comune și obligătore pentru toate trei naționalitățile cu privire la atitudinea față de viitoare alegeri.

Acesta va fi cel mai delicat punct al lucrărilor Congresului, întrebare fiind, decă Români vor părăsi pasivitatea.

Ținerea congresului a fost înscințată la poliția erî printr'o scrisore de următorul cuprins:

Subscriși, cu profund respect anunțăm, că membrii partidelor naționale române, s'erbe și slovace din Ungaria, intenționăm a ține în 10 August la 2 ore p. m. eventual continuativ în 11 și 12 August a. c. la Budapesta în sala mare a „Hotelului Național“ (Váci-utca Nr. 22), un congres. Unicul obiect al acestui congres al naționalităților va fi:

Stabilirea unui program de acțiune comun.

Când declarăm tot-odată, că pentru observarea liniștei și a ordinii din partea celor prezenți primim totă responsabilitatea asupra noastră, rugăm cu totă stima pe ou. căpitanat suprem:

Ca ținerea acestui congres să binevoiască a o lua oficios spre cunoscință.

Dat în Budapesta, la 8 August 1895.

Cu profundă stimă:

Vasilie Mangra locuitor în Arad, Paul Mudron locuitor în T. St.-Mărtin avocat, Dr. Emil Gavrilă locuitor în Novisad avocat, redactor; Iosif Svehla, Andrei Raffay, Paul Iacob locuitori în Budapesta.

Inscințarea acesta a fost predată printr'o deputațiune în frunte cu d. Vasilie Mangra la poliția, care mai târziu a și dat permisiunea.

Suveranii Români la Ischl.

Despre visita, ce au făcut-o Suveranii români l'a Ischl monarchului nostru, „Țimpul“ din Bucorești scrie următoarele:

Apropiata sosire a părechei regale române la Ischl a atras mulți străini. Orașelul e plin, nici o oameră nu se mai pôte găsi în centru.

Din cauza nevoei de odihnă a împărătesei, festivitățile oficiale ale Curții se marginiră la două reprezentații de gală la teatru și două dineuri la Curte. Părechea regală a luat ceaiul în hotelul Elisabeth.

Contele Eulenburg, care se află la Alt-Aussée la cancelarul german, principele de Hohenlohe, va asista la primire. Se spune, că împăratul Wilhelm dorește, ca cancelarul său și ambasadorul său din Viena să asiste la onorurile ce se vor face regelui Carol.

Visita contelui Goluchowski la principele de Hohenlohe e numai un act de politeță, pentru-că face pentru prima oră cunoscință cu cancelarul Germaniei. Relațiunile amicale dintre regele României și prințul de Hohenlohe sunt însă mai vechi. Regele Carol a fost în bune relațiuni cu cancelarul Germaniei, când acesta era încă ministru-președinte al Bavariei. Hohenlohe însemneză o creștere simțitore a simpatiiilor germane pentru Suveranul României față cu Bismarck și regimul contelui Caprivi. În prezența lui Hohenlohe și a lui Eulenburg la primirea regelui Carol s'ar puté decî vedé o ruptură cu tradiția lui Bismarck, după care cestiunea orientală era indiferentă Germaniei.

În sala cea mare a hotelului Elisabeth, unde au descins Majestățile L. Regele și Regina României, era mulț animată în presera sosirei Lor. Prinț oștepi cari luară masa era contele Goluchowski, care a descins tot în hotel Elisabeth. Mulți Români se află acum Ischl.

Mult înainte de intrarea în gară trenului regal, gara era înșesată de o mulțime forte numărósă. Puțini aleși au puté pătrunde pe peron. Cel d'ntăiu din part Curții, a venit arhiducele Ludovic Victor. Imediat după acesta sosi contele Goluchowski în uniformă de ministru. Arhiducele avu o convorbire lungă cu ministru de externe. Suceesiv veniră ceilalți membri ai familiei imperiale: arhiducele Franz Salvator, arhiducesa Maria Valeria, prințul Leopold de Bavaría, prințesa Gisela Bavariei; apoi adjutanțul general contele Paar, marii m'ăestri ai ceremoniilor, baronul Wimpffen și contele Belegarde, baronésa Limpöck, adjutanții locot.-colonel contele Bigot de St. Quentin și locot.-colonel Teigler, damele curții contesa Mikes, baronésa Vécsey, directorul ceremoniilor cavaler Löbenstein etc.

Cea din urmă sosi părechea imperială. Împăratul purta uniformă de general, împărătesa o rochiă neagră.

Împăratul se uita mereu în direcțiunea trenului spre a vedé, decă sosesc deja de peșii Săi.

La ora 3 sosi trenul condus de directorul cavaler de Klaudy.

Primirea făcută părechei regale a fost forte cordială. Regele Carol, după ce îmbrățișă pe Împărat, sărută mâna Împărătesei. Regina României și Împărătesa Austriei se îmbrățișară și se sărutară de multe ori. Cu multă vioiciune Regina adresa fiă-căruia din cei ce i-se prezentară. Regele se apropiă de contele Goluchowski și convorbî cu el c'atva timp. Apoi și Regina se apropiă de contele Goluchowski.

Intrăga familie imperială însoți familia regală română la hotelul Elisabeth. La prima trăsură închisă se aflau cei doi Suverani, în a doua împărătesa și regina României. Împăratul conduse pe Regina Regele pe Împărătesa pe scară până la apartamentele rezervate părechei regale.

După puțin timp părechea imperială își părăsi oștepi și Regele conduse pe împărătesa pe scară în jos.

Cu totă vremea schimbăciósă, întreg Ischl era în picioare.

Împăratul veni în persoană la ora pentru a conduce părechea regală la neul din vila imperială. La masa de gală au luat parte familia imperială, ambasadorul german contele Eulenburg, ministru de externe contele Goluchowski și suite. Regina ședea la drépta Împărătesei și st'anga Împăratului, Regele României la drépta Împăratului.

„Vântul de miadă-đi a făcut-o... Du-te înapoi în iadul t'eu... oh, cum mă arde, cum mă dore! Inpunsăturile tale îmi p'etruind carnea, ca nisce cuie arse în foc! — Ertare!“

Genunchii îi tremurau, se clătina ca un om b'et. De-odată strigă: „Eu am fost, oare v'am aprins recolta v'astră! Impărțiți avutul meu între voi, voi omenilor din Onlad-Nair. M'ana r'ebunătore a lui Allah zace asupra mea!“

Un ultim atac al turbatei musce îl făcú să cadă aprópe de marginea fânt'anei. El își perdú cump'etul. C'ăđi în ad'ncime, mai înainte de ce s'orele ar fi trecut munții.

„Allah e mare!“ a fost cea din urmă a lui vorbă. —

Fiă-care Musulman bun. care trece prin ținuturile acele, rostesc de atunci, aceste vorbe, și aruncă câte-o p'etră acolo, unde Manzur și-a aflat r'esp'ata faptei sale nelegiuite. Ast'adî fânt'ana de mult e plină; gr'ămada de petrii, care pe đi ce merg crește, p'ortă numele: *Guebar el Malav* ad'că: „Grópa bl'ást'emată“.

In străini...

De Al. Vlađuă.

M'andreță de fată era Ilinca lui Vasile Ispas din Plesăsci! Nu numai părinții ei, d'ér tot satul se făcea cu ea, când o vedea Dumineca la horă, 'naltă, ml'adiósă, curată la port și albă la față; ca o haină împ'ărătescă strălucia în s'ore cămașa ei de borangic cusută cu fluturi; și florile pe care le purta ea în p'ér erau mai frumoșe, dec'at toate florile din c'amp; și vorba ei era aședată, și căutătura ei era bl'ândă și plină de cumițenie; ér când mergea, par-că nici nu s'atingea de p'ământ, așa de ușor și potolit căloa; Dumineca veniau fl'ac'ei din alte sate s'o vadă, și tot pe lângă ea căutau să se prindă în horă, ér Ghiță al Popii „n'azdr'avanul satului“ își da pe c'efă p'ălăria cu cordele, și suridea fudul pe sub mustață, că el purta hora, și el dicea chioțele jocului de-đi era drag s'el ascult'ei; și când striga:

„Hei! Mult e m'andru satul meu,
Hei! mă iubesc cu cine vr'eu...“

nurmai se uita duios la Ilinca, apoi la fl'ac'

c'ăii străini, și par-că le spunea din ochi: „de g'eba v'è mai rupeți ciobotele pe-ai, că Ilinca nici nu v'è bagă în s'émă!“ De umbletul ei și de piept'ănătura ei vorbeu femeile înșirate pe prispa c'ărciumei; ér când, între gospodarii satului, cari se cins-teau la umbra nukului, se 'nteția g'iloéva, odată auđiai strig'and: „Ilinco! ia d'ă-te în-oc'ee...“ Și Ilinca se desprindea din joc; în ochii ei mari și bl'ândi, ca de c'ăprioară, era at'ata farmec, și'n tot chipul ei frumos at'ata lumină și veselie, că-đi treceau par-că toate n'ec'asurile numai cât te uitai la ea.

— Ia l'asați-mi fata'n pace, să nu mi-o deochiați, striga de pe prispa Smaranda lui Ispas, înălț'ându-se puțin dintre celelalte femei, și potrivindu-și tulpanul pe la t'emple.

At'ata odor avea, și când se g'andia, că mâne poim'ane va trebui s'o m'arite, i-se făcea întunec înaintea ochilor. S'a încercat de câte-va ori să afle cam în c'ătr'au i-ar bate g'andul fetei, d'ér Ilinca nu i-a priceput întrebările: ea se întorcea dela horă ca dela bisericiă, cu aceeași inimă curată și liniștită; ochii ei limpedi z'imbteau tuturora cu aceeași nevinovăție; nici odată

nu-i trecuse prin minte, c'ar fi de făc'vr'o deosebire între fl'ac'ii cu cari juca.

Intr'o đi, la sc'rinociob, Ghiță al Popii pe când juca de briu cu ea, nu s'a putut st'ăp'ani, ș'o dat'a luat-o în brațe și sărutat'o. Ca o leóică s'a repeđit Smaranda.

— Iți scot ochii, s'frijitule!... — De, s'griptoróico, ce te sborșea așa, că d'ór nu ți-am m'ancat'o?

Smaranda nu l'a auđit. Ea-și smunse fata de m'ână ș'o ducea acasă, ca pe un copil hoinar. Din điua aceea n'a mai s'os la horă. Ș'o pădea, ca pe ochii din c'ă nopte nu putea să dormă liniștit i-se p'erea, că tot aude ș'opte și pași pe la f'ere; își făcea fel de fel de idei; r'ésuf'ia vitelor din b'ătătura, fișiitul frunzelor, și mai mic sgomot de afară t'ređiau în sufletul ei bolnav vedenii sp'ăim'ântătore; auđ glasuri în podul casei, vedea t'ălharî, și cu funingine pe obraz, întinđend p'usc în dreptul ferestrelor, gata să tragă, — ea aștepta gróznica detunătură ț'indu-și sufletarea.

În postul Sin-Petrului a venit C'atr'isora lui Vasile, din M'anzați, și cum era

...tutură, închinând cumătrului, vărului, cus-

Dedați cu aceste obiceiuri străbune, nici că ne mai dăm seamă de însemnătatea lor, măcar-că ele sunt o puternică mărturie a nămolului nostru, căci arată, că suntem de vechi, suntem urmașii adeverați ai străbunilor noștri Romani, dela cari am moștenit aceste obiceiuri.

Acest obicei de-a închina este tot așa de vechiu, ca și istoria. Grecii cei vechi, a căror istorie se întinde până pe anul 1000 înainte de Christos, aveau obiceiul, că dacă venia la ei vre-un prieten, acesta era întâmpinat cu un pahar de băutură; se aședau cu toții rând, și apoi cel mai bătrân lua vasul cu băutura în mână, arunca puțin pe pământ pentru cei morți și pentru Zei, apoi începea pe rând până la cel din urmă. Fiă-care bea întru sănătatea vecinului său!

Străbunii noștri, Romanii cei vestiți, făceau chiar așa, ca și Grecii, numai că ei diceau: spre binele ospelui! Lucru firesc, că oelă-l'alt îi răspundea de asemenea tot cu astfel de vorbe, căci la din contră era mare supărare.

A fost însă un împărat numit Carol cel Mare, care a oprit pe ostași de-a mai închina, căci închinau de cele mai multe-ori pre mult.

După-ce s'a lătit creștinismul, mai la toate popoarele creștine se lățise și obiceiul, de-a bea în onoarea Săntilor, Prea Curatei Vergure și alți Sănti, al căror număr însă era tare mare, din care cauză și rândul se întorcea adese-ori pe la cei adunați. Mai târziu s'a introdus datina, de-a bea la despărțire și la alte întâmplări mai însemnate.

Cu timpul la datina acesta s'a adăugat și obiceiul de-a ține vorbiri în cinstea celui omenit. In contra datinei a acesteia însă s'au ridicat mai mulți, scriind chiar și cărți, cu scopul, ca să-o stăpănescă.

Așa a scris o carte în contra acestui obicei germanul Schwarzenberg, încă la anul 1534.

Mai apoi s'a introdus și vorbiri pentru oșpeții de față.

Acest obicei s'a născut la universitatea din Oxford, în Anglia, între studențime.

Mai pe urmă, în loc de-a închina și a spune ceva din gură, s'a introdus ciocnirea paharelor.

Francosii însă au fost cei dintâi, cari au început a părăsi și această datină.

Vedem așa-dără, că datina de-a închina în sănătatea cui-va este vechiă ca și lumea. Ea a fost dată nouă de străbunii noștri din Italia și poporul român a păstrat-o cu scumpătate până în ziua de azi.

Ani nestoriani.

Pe baza celor mai nouă date statistice din Franca, s'a putut constata, că în aceea țară trăesc de present 213 indiviți, cari au trecut peste etatea de 100 ani, și

adeacă 66 bărbați și 147 femei. Dintre bărbați numai 11 au trăit necăsătorit, pe când dintre femei au rămas nemăritate 33. Este interesant, că dintre femeile văduve numai 39 au rămas și mai departe în viață, pe când 102 și-au căutat mângăere într-o nouă căsătorie.

Calendarul săptămânii.

IULIE are 31 zile. CUPTOR.

Table with 3 columns: Dilele, Călend. Iul. v., Călend. Gregor. Rows include Dum, Lun, Marți, Mer., Joi, Vin., Săm.

Prețurile cerealelor din piața Brașov.

Din 9 August st. n. 1895

Table with 3 columns: Măsură sau greutatea, Calitatea, Valoarea în trinaș. Rows include 1 H. L., 1 kilă, 100 kil.

Cursul la bursa din Viena.

Din 9 August 1895.

Table with 2 columns: Item, Value. Rows include Renta ung. de aur 4%, Renta de corone ung. 4%, Impr. căil. fer. ung. in aur 4 1/2%, etc.

Table with 2 columns: Item, Value. Rows include Paris vista, Rente de corone austr. 4%, Note italiene.

Cursul pietei Brasov.

Din 10 August 1895.

Table with 3 columns: Item, Buy/Sell, Price. Rows include Bancnote rom. Camp, Argint român. Camp, Napoleon-d'ori Camp, etc.

Târgul de rimători din Steinbruch.

Starea rimătorilor a fost la 5 Aug. de 30.516 capete, la 6 Aug. au intrat 150.— capete și au eșit 329, rămânând la 7 Aug. un număr de 30.337 capete. Se notază marfa: unгурescă veche grea dela — or. până la — or marfă unгурescă tineră grea dela 49.— or. până la 50.— or., demijloc dela 48.— or. până la 49.— or. ușoră dela 48.— or. până la 49.— or.

Marfă țărănescă grea dela — or. până la — or. de mijloc dela — or. până la — or. ușoră dela — or. până la — or.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu. Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

Henneberg-Seide

nur acht, wenn direct ab meinen fabriken bezogen, — schwarz, weiss und farbig, von 35 kr. bis fl. 14.65 p. Meter — glatt, gestreift, karriert, gemustert, Damaste etc. (ca. 240 versch. Qual. und 2000 versch. Farben, Dessins etc.), porto- und steuerfrei ins Haus. Muster umgehend. Doppeltes Briefporto nach der Schweiz. Seiden-Fabriken G. HENNEBERG (k. u. k. Hofl.) Zürich.

N-rul 94—1895

Concurs.

Pentru darea în îngrijire a Internatului G. Christurian, în care se întrețin cu cost, locuință și spălat patru școlari dela școlile medii române ort. res. din Brașov, se publică concurs pentru facerea de oferte.

Oferenții, cari trebuie să fiă familii române de bună reputațiune din Scheiu (pot concura și cei din cetatea internă a Brașovului) au să adreseze ofertele lor la Comitetul parochial al Bisericii Sf. Nicolae din Scheiu, până la 15 August 1895 s. v.

Brașov, 15 Iulie 1895.

Comitetul parochial al Bisericii române ort. res. dela Sf. Nicolae în Brașov. David Almasan, președinte. Arsenie Vlaicu, secretar.

PUBLICAȚIUNE.

Să aduce la cunoștință, că subscrisa eforia a școlilor centrale române gr. or. din Brașov, voescă să vândă pe cale de oțert hotelul numit „Trei husari” dela baia Csik-Tusnad. Să iau în considerație numai oferte de peste 10,000 florini.

Amatorii sunt rugați a-și înainta ofertele provădute cu un vadiu de 100 fl. v. a. până la ziua de 25 August anul. c. la orele 12 a. m. la cancelaria eforiei școlilor centrale române gr. or. din Brașov, ce să află în edificiul gimnasiului.

Ofterul are să cuprindă declarațiunea, că oferentul a cetit și cunoșce condițiile de vânzare.

Aceste condiții stau la dispoziție pentru informațiune în cancelaria eforiei școlilor în césurile 9—11 a. m. și 3—5 d. a. în fiă-care și până la termenul amintit.

Brașov, în 15 Iulie 1895 st. v.

Eforia școlilor rom. centrale gr. or. din Brașov. 756,1—3

Se caută

Un învățacel în etate de 14 ani, absolvat de școlă normală, séu capitală, și care cunoșce cel puțin una din limbile străine, care să primesce numai de cât în prăvălia de manufactură a subscrisului.

Orăștie, (Szászváros) 1895.

Ioan Lăzăroiu, comerciant.

Nr. 392—1895.

Concurs.

Pentru ocuparea postului de învățator-dirigent la școlă centrală grănițerescă din Margineni, comitatul Făgărașului, pre lângă un salariu anual de 300 fl., apoi cuartir și lemne de toc, prin acesta cu termenul până la 24 August st. n. a. c. se escrie concurs.

Reflectanții să-și trimită suplițele instruate cu documentele prescrise de lege la

Comitatul administrativ de fondul și școlilor centrale grănițerescă din fostul regiment român I.

Sibiu, în 8 August 1895.

759,1—2

Nu se mai oferă

în viață nici-odată ocazia ca numai fl. 4.25 cr. să se cumpere o colecție splendidă de

10 bucați fl. 4.25, 10 bucați fl. 4.25

1 ciatornică de busunar Prima Anker-Remontoir umblă precis, și cu garanție de 3 ani. 1 lanț imitație d'aur pancer, cu inel de siguranță și carabină. 2 inele imitație d'aur cel mai nou fason, și cu similibriant imit. Turchis și rubine. 2 nasturi de manjete, aur și dublé, giloșate, cu mehanism patentat. 1 acț cu broșă pentru dame forte frumoșă, fason de Paris. 3 nasturi pentru Chemisette imitaț. d'aur. Tote aceste 10 obiecte practice costă la olată numai fl. 4.25 cr. Pe de-ășupra o surprindere extra gratis pentru suvenir la firma mea. Comandați iute, până se mai află obiecte, că astfel de ocazie nu se mai ivește. Trimiteri se efectuează ori și la cine cu rambursă. Cui nu-i convine obiectele primesce banii îndărăt, așa că pentru cumpărătoru este eschisă ori și ce Risico. Se pôte cumpăra dela unica firmă de ciatornică

Alfred Fischer,

660,4—6

Wien I. Adlergasse 12.

Numai fl. 6

costă nou inventatul optic-achromatic aparat de fotografiă „EDISON”

Cel mai sigur, simplu și ieftin din toate sistemele până acum inventate.

„Edison” dă garanța cea mai mare pentru sigura funcționare și rezultat forte bun. Ori și cine pôte cu acest aparat fără a avea cunoștințe prealabile, a scôte fotografii escelente. Este eschisă ori și ce nesuccedere.

Cu „Edison” se pot lua fotografii la moment, este dăr forte potrivit pentru Turisti, Pictori iubitori de natură. Aparatul care se pôte desface, cu casetă elegantă, plate pentru uscat cernela de copie, cameră obscură, mașină de copiat și toate utensiliile fotografice costă complet împreună, cu eschisă lesne de înțeles, fl. 6.

Pentru Austro-Ungaria se vinde numai la

Alfred Fischer, WIEN I. Adlergasse 12.

750,3—4 Expedare cu rambursă.

mână. Ilinca puse ochii în pământ, și sta mută, aiurită de spaimă. Dinu ér începea să-o credă vinovată, și ér simția, că îi vine nebulia...

— O auzi? Se face, că nu scie, sfânta! Ehei, te-am aflat eu lelițo, nu te teme, că nu-i Rada așa de prastă, cum chitești...

— Ilinco! vorbesce, mamă, pentru Dumneșeu, fă-me să pricep, ce-i asta...

— Of, mamă, eu am să inebuneso aici... imi vine să iau câmpii... Și puindu-și amândouă mânilor în cap, încep să plângă cu hohot, și să-și smulgă părul. Smaranda nu mai putu răbda.

— Lasă-l draoului, fata mamei, și hai moasă, decă...

Nu își isprăvi vorba, că Dinu o plesni cu palma peste gură, de-o năpădi sângele. Ea dete un țipet, un rēonet, ca de fiară, și se repeđi cu unghiile să-i scotă ochii, dăr cădu amepită de lovitură; Rada și Dinu tăbăriseră pe ea și-i cărau la pumni, Ilinca striga afară cât o lua gura: Tălharii, săriți omeni buni... omōră pe mamă, săriți o omōră!

Megieșii alergau zăpăciți, ograda se

umplea de lume; copii speriați din somn, se țineau de fusta mamelor și plâneau, în ușă era o imbulzélă de nu mai puteai străbate, și în casă un amestec de strigăte pri-pite, neînțelese.

Dăr unde-i Ilinca?

Cine să se mai gândescă la nenorocita de ea, în huetul și bezna acestei nopți îngrozitoare! C'o hotărire de nebun, ea luă funia din cornele vacei, făcu un laț, și-l trecu pe după gât, se urcă în nuoul din spatele casei, legă bine de o cracă grosă capătul celalalt al funiei, smuci de câteva-ori, ca să încerce nodul, apoi își făcu cruce, își strinse lațul la gât, și își dete drumul în aer.

Biata Smaranda, cu părul smuls se svircolea în mulțime... o duceau la cumnată-sa Catrina.

— Ilinco! Unde-i Ilinca mea?...

Și glasul ei se depărta, se pierdea în nopțe, sfășietor, sinistru, ca un bocet de mörte.

Fondată 1876. Diplomată 1883.
OTTINGER & Co., ZURICH, (Elveția). Espediază franco de porto
 la particulari direct la Domicil ori și ce cantitate de

N outăți în stofe imprimate pentru Dame à 14 cr. metru	} Măști franco.
outăți în stofe de fantazie pentru Dame à 47 1/2 cr. "	
outăți în stofe pentru copii à 62 1/2 cr. "	
outăți în stofe pentru Domni à 1 fl. 22 1/2 cr. "	

Asortiment mare în stofe practice și forte elegante pentru Domni Dame.
 Gravure de modă colorate gratis.

Academia de comerț din Graț.

Academia își începe cu 15 Septembrie a. c. al treisprezece și treilea an școlastic.

Trei ani și o clasă preparatorie, pentru aceea, cari încă nu se pot primi în academiă.

Absolvenții Institutului au drept la serviciul militar de un an ca voluntari.

Cursul abiturienților. Un curs comercial de un an, pentru cei ce au absolvat școlile medii și vor se aplica la comerț, sau cari cercetază universitatea și doresc să-și câștige și științe comerciale.

Informațiuni cu privire la primire și aședare cum și prospect detaliat comunică Direcția academiei de comerț din Graț.

A. E. v. Schmid,
director.

Orele de casă dela 8—1.

Giro-Conto
la banca
Anstro-Ungară.

„ALBINA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI DE ECONOMII
FILIALA BRAȘOV

Cec-Conto
la postă.
Nr. 505.

primesc depuneri spre fructificare pe lângă 4 1/2 % netto, solvind însași darea de interese;

scotează polițe comerciale cu 5 1/2 %;

acordă împrumuturi cambiale și cambial-ipotecari cu 6 %;

deschide credite în cont corrent sub cele mai avantajoase condițiuni;

acordă împrumuturi pe hârtii de valoare, monede, giuvaere și mărfuri cu 6 %;

cumpără și vinde cu prețurile cele mai convenabile monede și hârtii de valoare indigene și străine, în special de cele românești;

reșcumpără fără nici o detragere cupoane, escomptează cupoane înainte de scadență, și

cumpără cu cel mai urcat preț cupoane dela efecte române;

efectuează în modul cel mai incasări și plăți pe piețele din țară și mai culantă streinătate;

execută în comisiune ori-ce însărcinări de bancă sub cele mai ieftine condițiuni;

închiriază magazine și locuri libere de depou, pe teritoriul său strada Gării Nr. 45, care, situată nemijlocit lângă gara drumului de fier de stat, e legată prin șine proprii cu acesta și investită cu dreptul de vămire și cântărire oficiosă prin organele drumului de fier de stat;

primesc în calitatea sa ca reprezentanță principală a societății de asigurare EQUITABLE din New-York oferte pentru asigurări pe viață sub condițiunile favorabile, particulare a acestei societăți.

Onorabilelor administrațiuni de fonduri și p. t. D-loru capitaliști le recomandă pentru plasarea de capitale **Scrisurile fonciare de 5 % ale „Albinei“** ale căror cupoane se reșcumpără semestrul fără nici o detragere, și cari se află de vânzare în cursul zilei a burselor din Budapesta, în piese de 500, 1000 și 2000 de corone. Comparându cursurile și produsul celorlalte efecte indigene, se poate susținea cu totu dreptul, că

Scrisurile fonciare „Albina“ de 5 % sunt adă relativ cele mai ieftine și totodată mai productive din efectele cotate la bursa din Budapesta.

Bonitatea absolută a foncierelor „Albina“ e garantată prin valoarea cel puțin întreită a ipotecelor pe baza cărora se esmit, prin fondul special de asigurare a scrisurilor fonciare care e de fl. 200.000 și în fine prin totalitatea ori și cărei alte averi a institutului.

62—*

Nr. 45—1895.

Concurs.

Pentru ocuparea în mod provisor a postului de conducător la școala froebeliană a Bisericii Sf. Nicolae din Brașov (Scheiu) se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare.

Concurențele la acest post vor documenta:

- 1) Că sunt române gr. or.
- 2) Că au absolvat cu succes o școală civilă de fete, sau alt institut echivalent.
- 3) Că au absolvat cursul de conducător de grădini de copii la o școală publică și au obținut diploma de calificare conform prescrielegeii.

4) În fine se dea declarațiunea că se vor supune tuturor dispozițiilor prezente și viitoare ale organelor noastre bisericesti.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: Létă anuală de 400 — și bani de cuartir fl. 60. —

Suplicele se vor adresa Președintelui Comitetului parochial al Bisericii Sf. Nicolae din Brașov (Scheiu).

Brașov, 8 Aprilie 1895.

Comitetul parochial al Bisericii române ort. res. dela Sf. Nicolae în Brașov

David A'mășan, Arsenie Vlaicu
președinte. 3 secretar.

Giro-Conto
la banca
Anstro-Ungară.

Cassa de bancă, comisiune și de schimb

Telefon
Nr. 90.

NUSSBÄCHER & BEER BRAȘOV.

Avem onore a recomanda serviciile noastre în toate afacerile și transacțiile de bancă și anume:

Cumpărăm și vindem

monede de aur și argint, losuri, hârtii de valoare indigene și streine, acții, scrisuri fonciare, obligații, după cursul zilei.

Acordăm avansuri până la 85 % din valoarea cursului pe hârtii de valoare ale statului, scrisuri fonciare și priorități; 75 % din valoarea cursului pe hârtii de bancă și efecte ce sunt cotate la bursele din Viena și Budapesta cu dobândă moderată.

Rescumpărăm fără nici o detragere tot felul de cupoane.

Escomptăm polițe comerciale din țară și streine și îngrrijim incasso de polițe, toate piețele Europei cum și transociene. asignații pe

Eliberăm Checuri cu provisiune mică pe toate piețele comerciale. Primii depuneri în socotă, corent și bonificăm 5 % netto. interese după invoice până la 5 % netto.

Pentru **plasarea sigură de capitale** recomandăm scrisurile fonciare cu 4 1/2 și 5 % din Sibiu, obligațiile cu premii 4 % și 3 % ale băncii ipotecare ungare și scrisurile fonciare 5 % ale Institutului de economii din Arad.

Asigurăm foarte ieftin losuri la tragerea cu câștigul cel mai mic, ori și ce ori și ce mic, pentru diferența cursului.

Aflându-ne în relații strinse cu **Filiala Transilvană a Băncii ungare de escompt și schimb**, suntem în plăcută poziție de a finaliza foarte avantajos toate transacțiunile de bancă.

Promese la
tote tragerile
de loteria.

Comunicăm cu plăcere ori și ce informații și consilii conșciențioase în afacere de bancă și prin corespondență.

709,13—15

Revisie
de losuri
= gratis. =

Băile Herculane (Mehadia).

HERCULESFÜRDŐ, (UNGARIA).

— Stațiune de Cale ferată, Poștă și Telegraf. —

Renomitate therme
de puciosă și sare cu temperatură terestrică de 55 ° C.

Inceputul Sesonului la 1 Maiu.

Loc de cură climatică. — Gimnastică suedică și masagiu. Băi electrice. — Hydro-terapiă. — Rendez-vous internațional. Situațiune admirabilă în valea romantică a Cernei. — Promenade și locuri de excursiuni. — Climă favorabilă. — Situațiune scutită de vânt. — Aer ozonic și liber de praf. — Palaturi de băi. — Oteluri splendide. — Salon de cură. — Luminatiune electrică. — Musică proprieă. — Orfeu, (Teatru, Variété.)

Medici români.

➔ Consultațiuni în toate limbile Europene. ➔

Incțiune: cu Trenul Express și Orient-Express; de la Orșova cu Năile dunerene. Bilete cu prețuri reduse.

Frecuența în anul 1894: 10,000. 708,8—8